

RAE SÕNUMID

RAE VALLA AMETLIK VÄLJAANNE | NR 9 | SEPTEMBER 2023

SEPTEMBER ON LIIKUVUSKUU

**KULDNE NOOR-
SPORTLANE
MIIA OTT**

**RAE VALD
SAAB UUE ABI-
VALLAVANEMA**

**RAIL BALTICA
LÄBIB
VALDA**

Vallavanem Madis Sarik Mööbliaida uue kaupluse avamisel Peetris.

Head Rae valla elanikud!

Märkamatult ongi suvi möödunud ning taas alanud kooliaeg. 1. septembril alustas Rae vallas oma kooliteed 451 esimese klassi õpilast, põhikoolis ja gümnaasiumis kokku ligi 4000 noort. Gümnaasiumi 259 abituriendile oli selle aasta esimene koolipäev kindlasti erilisem, kuna Jüri Gümnaasiumis helises viimane koolikell gümnaasiumina. Juba järgmisel sügisel võtab gümnaasistid vastu uus Rae Gümnaasium ning senine gümnaasium jätkab põhikoolina.

Enne kooliaasta algust toimus viies Rae valla õpetajate suvekool. Sel korral arendasime oma meeskondlikku koostööoskust ning liikumisaastale kohaselt toimusid mitmed tegevused aktiivselt, näiteks orienteerudes. Soovin kõikidele haridustöötajatele uueks õppeaastaks sära silmadesse.

Augustikuus avati Rae vallas kaks suurt kauplust - Mööbliait Peetris ning Kurna Park Kurna külas. Aasta

tagasi augustikuu lõpus avas Kurnas uksed IKEA. Rõõm, et kauplused on leidnud tee meie valda. Liigume järjest enam selles suunas, et meie elanikele on tooted ja teenused kättesaadavad oma kodukohas.

Mul on hea meel, et Rae Ettevõtete Liit on saanud hea hoo sisse. Oleme vallavalitsusega andmas liidule üle teatepulka korraldamaks teist Rae valla ettevõtluspäeva oktoobris. Kindlasti on Rae Ettevõtete Liit esindatud ka 21.-22. septembril toimuval Eesti VIII Omavalitsuspäeval, mis sel aastal toimub Rae vallas.

September on Rae valla liikuvuskuu. Kutsun teid kõiki liikuma rohkem jalgsi või jalgrattaga ning ka lastes seda harjumust kasvatama. Kooli kaugemalt tulles lase lapsel viimased 300 meetrit kooli jalutada, nii tekib tal harjumus iseseisvalt liikuda ning autojuht hoiab kokku aja, mis tal kooli juures ummikus olles kuluks. Terves kehas terve vaim!

SEPTEMBER

● **10.09 Rae Kammerkoori kontsert „Valges vaikus on võlu“ kell 18.00**
Rae Kultuurikeskuses

Tasuta

● **17.09 Memme-Taadi klubi**
Rae Kultuurikeskuses

Maria Einpalu ja Jana Einpalu kontsert
Tasuta

● **18.09 Rakvere Teater „DI JA VIV JA ROSE“ kell 19.00**
Rae Kultuurikeskuses

Pilet 18/21 €

Sõbrad kogu eluks, tragikomöödia!
Aeg pühib meid kõiki unustusse, aga meie armastus jääb. Üks liigutus, üks naeratus, üks abistav lihtne sõna saavad igavikuks teiste inimeste kaudu, kes meid mäletavad, isegi kui meid enam ei ole. Ole sa naine või mees või kes iganes sa tahad, peaasi – jäägem napakaks!

Näidendi autor Amelia Bullmore tugineb 2013. a avaldatud lavaloos oma mälestustele ülikoolielust 1980ndate Manchesteris.

Lavastaja Peeter Raudsepa sõnul käiakse tragikomöödias läbi kolmkümmend aastat kolme väga erineva naise sõprusest: „Tudengielu, seks,

naljad-kurbused ja koos kasvamine ühes erakas kujunevad ühiseks saatuseks, ehkki elu viib need naised väga erinevatele radadele. Lapsed, üksindused, edu, taaskohtumised.

Koomiline põimub traagilisega, lihtne ja igapäevane olemise põhialustega, väikesed veidrused nii heas kui halvas jäävad aga samaks, lahustudes suures sõpradevahelises armastuses, mis on tugevam kui surm.”

● **22.09 Tanker ölu&chill kell 19.00**
Tankerite tehasepood

Tasuta

● **26.09 Teisipäevane KINOKLUBI „Löpmatu armastus“ kell 18.00**
Rae Kultuurikeskuse kohvikus

Rae Kultuurikeskuse KINOKLUBI väärt-filmi armastajatele!

Pilet 4/5 €

● **Septembris on avatud Rae Kunsti Platsis EKA tudengite näitus „TASE“**
Näituse kuraator Ott Kattel.

OKTOOBER

● **01.10 Memme-Taadi klubi kell 14.00**

Rae Kultuurikeskuses

Nunnukonkurss

Tasuta

Rae Valla Raamatukogu (Laste 3, Jüri)

26.09 Kohtumine kirjanikuga kell 18.00

Külla tuleb kirjanik ja luuletaja Lauri Räpp.

Näitused ja väljapanekud

• Karoliina Kreintaali fotonäitus „Maailmaparandajad“

• Aade Pauluse nukutubade kollektiioon

RAE VALLA RAAMATUKOGU SÜNDMUSED

(KÕIK RAAMATUKOGU ÜRITUSED ON TASUTA)

Peetri raamatukogu (Pargi tee 6, Peetri)

16.09 Muinasjutujooga kell 12.00

Jutustamisele tuleb muinasjutt, mille käigus liigutakse pehmelt läbi joogaasendite. Sobib hästi lastele alates 5. eluaastast, peredele ja kõigile, kes armastavad aegajalt igapäevaelust fantaasiamaailma rännata. Joogat viib läbi Jane Meresmaa-Roos (Teoteater).

Näitused ja väljapanekud

Rae Valla fotokonkursi võidutööd.

● **01.10 Rahvusvaheline muusikapäev 2023**

Rae koolimajas

Jälgi reklaami!

● **04.10 Näituse avamine Rae Kunsti Platsis kell 18.00**

Rae Kultuurikeskuses

Näitus jääb avatuks novembri alguseni.

Toetab Eesti Kultuurkapital.

Tasuta

● **10.10 Teisipäevane KINOKLUBI kell 18.00**

Rae Kultuurikeskuse kohvikus!

Rae Kultuurikeskuse KINOKLUBI väärt-filmi armastajatele!

Pilet 4/5 €

● **11.10 Kabaree-etendus koos Kaire Vilgatsi ja Showstoppersi tantsijatega kell 19.00**

Rae Kultuurikeskuses

Jälgi reklaami!

● **Teisipäevane filmiklubi koguneb iga kuu teisel ja neljandal teisipäeval!**

Jälgi meid ja reklaami

<http://kultuur.rae.ee/>

Rae valla lusikapidu uutele kodanikele

(sünd registreeritud perioodil
01.04.2022-
30.09.2022)

**toimub
30. septembril
Aruheina Lasteaias.**

Lusikapeo kutsed saadeti e-kirja teel.

Uus koolijuht Alari Allika: tasakaal tuleb

1. augustil alustas Lagedi kooli ja lasteiaia juhina tööd Alari Allika. Alari on pärit Rakverest, kuid ülikooliõpingud viisid ta Tallinna. Haridusvaldkonnas on Alari töötanud üle 10 aasta, esmalt Merivälja Koolis ning seejärel Randvere Koolis. Rae Sõnumid rääkis uue koolijuhiga veel enne kooliaasta algust augustikuu keskel.

Kuidas sisseelamine Lagedi Koolis on möödunud?

Tegevusi on olnud omajagu, kuna ma pole otseselt hariduse juhtimist õppinud, vaid ettevõtte juhtimist, siis kõikvõimalike süsteemidega tutvumine on võtnud omajagu aega. Sisuliselt olen teinud tööd nüüd kolm nädalat. Esimene nädal möödus värbamise ja vestlustega koos õppejuhi ja kaasatud majasiseste spetsialistidega. Lisaks erinevate keskkondadega tutvumine.

Teisel nädalal sai käidud valla inimestega tutvumas, lisaks oma maja sees planeerimised ja sisseelamine kõikisugu kordadesse ja seadustesse, mis puudutab töölepinguid.

Kolmandal nädalal toimus juba suuremas mahus võrgustiku loomine. Päev Nissi koolis hariduse infopäeval, kus sai kuulda Saue valla hariduselust ja haridusministrilt uutest muudatustest. Kaks päeva Roostal Rae valla õpetajate suvekoolis, kus õppejuhiga planeerisime koos aasta algust. Nädala lõpetasin enda lasteaiapersonaliga vestluseid pidades ja mentoriga kohtudes.

Ütleme nii, et tunnen ennast üsna hästi, mõlema õppejuhiga sujub koostöö hästi ja ka nii palju, kui personaliga olen kokku puutunud, on mind hästi vastu võetud. Vaikselt hakkavad näod ja nimed kokku jooksuma. Eks ärevus ole sees, kõiki kooli ja lasteiaia õpetajaid ei ole veel näinud ning muidugi lapsi ju veel ei ole.

Millise koolijuhina sa end näed?

Ma pean ennast selliseks inimeste inimeseks. Ma tahaksin näha ennast konkreetse ja selge sõna ning kindla sihiga. Majades tahan olla nähtav ja olemas olla, kasvõi päev nädalas, kus õpin lapsi ja õpetajaid tundma ning

Augustikuu keskel tühjas klassiruumis tunnistab Alari Allika, et 1. septembri ootuses on kerge ärevus sees.

olen nende jaoks olemas. Minu ülesanne on luua õpilastele ja töötajatele parim keskkond, et õpilased saaksid kasvada suureks ja paista kaugele.

Ma tahaksin olla meeskonnajuht, keda austatakse selle pärast, mida ma teen ja kuidas ma teen. Oluline on anda oma meeskonnale piisavalt vabadust ise tegutsemiseks ja kaasata neid parajalt otsustamisse ja planeerimisse, et neil oleks selge arusaam, kuhu me kõik koos suundume ja miks.

Kahe asutuse ja meeskonna juhtimine on keeruline, ühtselt ei ole seda võimalik juba ajalise keerukuse tõttu

teha, sest kui õpetajad saavad koos olla, ei ole see võimalik lasteaiapersonalil ning vastupidi. Seega pean suutma ennast jagada nii, et ka lasteaiapõpetajad oleks hoitud.

Õnneks on mulle ette tehtud väga head tööd kõikisugu kordade ja paberimajandusega ning minul on võimalus tegeleda asjade värskendamise ja koos personaliga nii-öelda uute suundade leidmisega, milline Lagedi kool ja lasteaiad võiksid siis olla näiteks 2030. aastal. Ma tahaksin olla juht, kelle meeskond tunneb, et ma hoian neid ja olen nende jaoks olemas.

leida igal pool läbi elu

Oled olnud mitmel alal aineõpetaja, seega tead väga hästi õpetaja vaadet koolielule. Kas see mõjutab ka sinu juhtimist?

Kindlasti on mul lihtsam mõista õpetajate vaadet ja tänu sellele suudan ka teiste haridusjuhtide seas õpetajate seisukohtade eest paremini seista. Kuna ma pole olnud ainult õpetaja, vaid olen teinud noorena ehitusel erinevaid abitöid, olnud poes turvamees, vedanud kaupa jne ning olnud ka omajagu aktiivne õpilase ja üliõpilase, siis arvan, et ma oskan ennast paigutada pea igale positsioonile oma meeskonnas ja mõista nende vaadet.

Eks juhina saabki kõige keerulisem olema see, kui ma ei saa oma meeskonnale pakkuda seda, mida nad vääriavad. Kindlasti jääb minusse ka tugev õpetamise kirg, küll aga ei pea kartma, et ma hakkaks õpetajaid õpetama. Õpetajatele püüan toeks olla selles võtmes, et proovin neile leida erinevaid viise, kuidas nad erinevaid oskuseid võiksid arendada. Tihti jäädakse koolis õpetamise keskseks, aga ka õpetajatel on elu väljaspool ning kui seda saab toetada nii, et nad on oskuslikumad, tervemad ja õnnelikumad, siis see paistab pärast klassi ees ja tulemustes välja.

Samuti oled näinud läbi aastate õpilaste olekut ja muutumist. Kas ja mis on aastate jooksul noortes muutunud?

Ma ei ütleks, et õpilased on muutunud. Maatriks on sarnane, pigem on meie enda tugisüsteemid arenenud

ning märkamist on rohkem. Lapsed on ikka sarnased. Esimeses kooliastmes mõnusalt indu täis ja valmis kõike õppima ja avastama, teises kooliastmes kohusetundlikud ja sõnakuulekad kuni viienda klassi kevadeni. Teise kooliastme lõpuks on osa juba avastanud head läbirääkimise oskused ja võimed aega nii hästi planeerida, et kool sinna ajaplaani väga hästi ei mahu või on kõrvaline, tegeletakse rohkem oma võrgustiku loomise ja sotsiaalsete oskuste arendamisega, mis siis ka mingil osal kestab kolmanda kooliastme lõpuni. Ja alati on see osa, kes kohusetundlikult ja innukalt kõik algusest lõpuni ära teevad ning see osa, kellele on elu mitmetel põhjustel keerulisem. Klassiti need suurusjärgud erinevad, kuid mulle tundub, et see on ajas üsna muutumatu.

Vahendid, mille abil suheldakse ja vaba aega sisustatakse, on erinevad, kuid see on normaalne areng. Eks sain isegi mingil perioodil teleka ees telekamängupult käes istunud päevade viisi, samas ka metsas mütatud ja lõpuks ka arvuti taga oldud. Lõpuks aga - näe! - olen vist normaalne inimene, silmad korras ja käed-jalad otsas. Tasakaal tuleb leida igal pool läbi elu. Vahepeal käid äärmustes, aga ilma selleta on keeruline seda tasakaalupunkti leida.

Oled öelnud, et noored õpetavad sulle uusi trende. Mida noored sulle viimati õpetasid?

Gümnaasiumis majandust õpe-

tades sain aru, et olen dinosaurus ja Facebook on minusuguste vanurite jaoks. Seal noored lihtsalt ei käi. Eks muidugi toodan reel'e ja vahel klippe Youtube'i, püüan ajaga kaasas käia. Tänapäeval pead pildil olema, et sind teatakse ja sõnal ka kaalu oleks. Eks selle kallal tuleb nüüd rohkem tööd teha, sest tahan olla mitte ainult enda õpilaste mõjutaja, vaid terves ühiskonnas muuta arvamust meie koolide ja hariduse suhtes.

Pandeemia ajal tegid lapsed mulle ise Discordi, millest ma kuulnudki polnud, sest ma eriline arvutimängumees ei ole, nüüdseks on mul näiteks kinnisvarajuttude Discord, kus kinnisvarahuvilised infot jagavad. Samuti on õpetanud nad mind DAB'ima.

Läbi ettevõtluse ja majanduse õpetamise olen näinud noorte loovust ja ideid ning saanud innustust. Lisaks olen läbi viinud ka erinevaid huviringe, nagu teadusring või kokandus. Uskuge mind, need 1. klassi õpilased arutlevad pliidi ääres teemadel nagu täiskasvanud. Kahjuks kodus seda väga tihti ilmselt ei näe. Oiges keskkonnas ja vahenditega on lapsed loomult valmis õppima ükskõik mida ja on valmis ka panustama - tegelikult seda õpetavadki nad kõige enam. Lapsed panevad sind pingutama, et looksid neile keskkonna, kus on koos lõbus õppida. Seda suutes ei tee sa enam tööd, vaid käid tööl mõnusalt aega veetmas, et koos õppida. Lapsed ei käi siis enam koolis tuupimas, vaid oskusi arendamas ja teadmisi omandamas.

„Lae end“ programmi valiti Jüri Gümnaasiumi õpetaja

Füüsikaõpetaja tunnustusprogrammi „Lae end“ valiti Jüri Gümnaasiumi füüsikaõpetaja Kairit Loodus. Programmi valitakse kümme ägedat õpetajat, kes koolitusprogrammi raames saavad ülevaate füüsika õpetamise parimatest praktikatest üle maailma, tutvuvad kaasaegsete õppematerjalidega, jagavad enda efektiivsemaid

praktikaid ning külastavad ettevõtteid, kelle töö on seotud reaalteadustega.

Koostöös programmi valitud õpetajate ja haridusvaldkonna entusiastidega luuakse õppevideod, mis aitavad koolides füüsikat põnevamalt õpetada.

Eelmisel aastal osales programmis Kaija Seepter Järveküla Koolist.

Ranitsatoetuse taotlemise tähtaeg on 30. september

I klassi õpilase ranitsatoetuse taotlust saab esitada kuni 30.09.2023. Taotlust saab esitada Rae valla iseteeninduses iseteenindus.rae.ee. Taotluse rahuldamise korral kantakse toetus pangakontole hiljemalt 31.10.2023. Ranitsatoetuse suurus on 170 eurot.

September on liikuvuskuu

September on Rae valla liikuvuskuu. Kuu raames räägime, mis on säästev liikuvus ja aktiivne koolitee ning tutvustame vallaelanikele alternatiivseid lahendusi autole – liigu jalgsi, jalgratta, tõukeratta, ühistranspordiga või hoopis näiteks kastirattaga.

Säästev liikuvus – mis, miks ja kuidas?

AKSEL PART

LIIKUVUSEKSPERT JA POLIITIKAUURINGUTE
KESKUSE PRAXIS ANALÜÜTIK

Mis on säästev liikuvus?

Säästev liikuvus, liikumisviiside valik ja igapäevased liikumisharjumused on kliimaeesmärkide ja automaksu valguses tõusmas järjest aktuaalsemateks teemadeks, aga mida liikuvuseksperdid ja poliitikakujundajad üldse nendest teemadest rääkimisest mõtleavad ja tahavad?

Esiteks tahame tagada võimalikult paljudele inimestele hea ligipääsetavuse igapäevaselt olulistele teenustele ja paikadele. See tähendab, et teenusteni peaks jõudma mingi mõistliku x arvu (linnades tihti nt 15) minutite jooksul ning teekond sinna ei tohiks olla üleiniplikku pingutust või ebameeldivuste talumist nõudev.

Teiseks tahame, et võimalikult paljud inimesed kasutaksid oma argiliikumistel võimalikult palju säästvaid liikumisviise (jalgsi, rattaga, ühistranspordiga) ning võimalikult vähe autot. Siinkohal on oluline mainida ära ka mõned asjad, mida me kindlasti ei taha. Me ei taha kindlasti autosid ära kaotada või keelata, autojuhteta kiusata, keskaega tagasi minna või muid äärmuslikke meetmeid rakendada, kuigi (sotsiaal)meedias tihti just nii asja esitletakse. Tänapäevane arusaam säästvast liikuvusest on sügavalt inimeste vajaduste ja heaolu keskne ehk kellegi kiusamisest või millegi peale surumisest on asi kaugel. Auto on hea tööriist, meie asi on pakuda inimestele veel teisi tööriistu, et igaks tööks ei peaks kasutama autot. Täpselt nagu kodu remontimisel ei ka-

suta me igaks tööks haamrit.

Miks tahame, et inimesed kasutaksid säästvaid liikumisviise?

Kui hea ligipääsetavuse kasud on üsna ilmselged, siis säästvate liikumisviiside kasutamise puhul on asi tihti segasem. Levinud on arusaam nagu oleks liikumisviiside valik peamiselt kliimateema. Ei ole, kliimamuutused on vaid üks mitmest kaalutlusest – ka juhul, kui kliima oleks täiesti stabiilne, oleks meil ikkagi väga mõistlik autokasutust vähendada ja säästvate liikumisviiside kasutust tõsta. Nagu mainitud, on auto hea tööriist, aga ka head tööriistad võivad olla kehvade mõjudega, kui neid kasutatakse liiga palju või valel viisidel või otsarvetel. Täpselt nagu erinevad nutiseadmed saavad olla töö ja majapidamise väga kasulikud, aga liiga suures koguses või sihitult tarbides osutuvad hoopis inimesele kahjulikuks. Autokasutuse puhul väljenduvad kahjulikud mõjud eelkõige tervisekahjudes (vähene füüsiline koormus, liiklusõnnetused, mürareostus, õhusaaste), aga ka näiteks igapäevaste marsruutide distantide kasvus (autod võtavad palju ruumi) ja leibkonna kulude kasvus (inimesed alahindavad oma autole kuluvat summat keskmiselt kahekordselt). Need kulud on tõepoolest suured ja just seetõttu peaksime püüdma neid vähendada. Mida vähem on ühiskonnal välditavaid kulusid, seda jõukamad me nii indiviididena kui ka ühiskonnana oleme.

Kuidas tahame autokasutust vähendada?

Õnneks on autokasutuse kulud

suures osas justnimelt välditavad. Erinevad küsitlused on näidanud, et kui tingimused säästvate liikumisviiside kasutamiseks oleksid piisavalt head, sooviks ilma autota liikuda suur enamus eestlastest.

See teadmine ühtib suuresti üldisemate teadmistega inimeste liikumisviisi valiku otsustusprotsessist: indiviidid lähtuvad oma igapäevastes liikuvusotsustes täiesti mõistetavalt praktilistest kaalutlustest, nagu ajakulu, lihtsus ja liikumisviisi kulukus. Just need on näiteks tuntud rattalinna Kopenhaagenis ratturite peamised kaalutlused rattaga liikumiseks. Keskkonnasõbralikkus on märksa vähem oluline. Ehk me ei peaks utsitama inimesi keskkonna nimel ohverdusi tooma, vaid muutma keskkonnasõbralikud valikud nii liikuvuses kui ka mujal lihtsaks ja loogiliseks.

Täna on autoga liikumise tingimused Eestis endiselt tunduvalt paremad kui teiste liikumisviiside omad. Mõni ime siis, et inimesed palju autot kasutavad, see ongi paljude jaoks täna kõige lihtsam ja loogilisem viis oma argiste toimetuste tegemiseks. Vastutus autokasutuse vähendamise eest lasub seega eelkõige riigil ja kohalikel omavalitsustel, mitte indiviididel. Indiviidide poolt on soov ja valmidus autokasutuse vähendamiseks juba täiesti olemas, ekspertidel ja poliitikakujundajatel tuleb selle võimaldamiseks lihtsalt kiiresti säästvate liikumisviiside tingimusi autokasutuse omadele järele aidata. Niimoodi targalt ja inimeste vajadustest lähtudes tegutsedes võidame lõpuks moel või teisel me kõik.

FOTO: HENDRIK KUUSK

Aktiivne koolitee – mis see on?

LEENE KORP

TARTU ÜLIKOOLI LIIKUMISLABORI
SPETSIALIST

Mis on aktiivne koolitee ja miks on see nii palju parem kui autoga või bussiga kooli sõitmine?

Aktiivne koolitee tähendab, et laps liigub hommikul kodust kooli ja pärastlõunal sealt ära aktiivsel viisil – näiteks jala, ratta või tõukerattaga. Miks mitte kasvõi suuskadel, kui rada ees ja keskkond võimaldab! Aktiivselt ei pea liikuma terve tee, sest kooliteekonnad on lastel väga erinevad. Kui jala või tõuksiga liigutakse viimased paarsada meetrit, on hästi.

Täiesti arusaadavalt tekib küsimus, et kuidas see väike jalutuskäik nii oluline saab olla ja miks peaks vanem, kes oma lapsest hoolib, laskma tal üksi seigelda. Asi on selles, et laste aktiivsel liikuvusel on uuringud tuvastanud üllatavalt suure hulga erinevaid kasusid – nii lapsele endale kui ka vanematele,

kooliperere ja naabruskonnale, samuti keskkonnale.

Alustame lastest endist – üsna loogiliselt toetab aktiivne koolitee lapse liikumisaktiivsust. Maailma Terviseorganisatsioon on pikaajalistele uuringutele tuginedes toonud välja, et iga laps peaks iga päev liikuma vähemalt tund aega nii, et naha lähed soojaks ja pulss pisut üles. Seda loetakse piisavaks, et ennetada ülekaalu ja rasvumist, hoida ära haigusriskid kauges tulevikus ning tagada normaalne areng ja hea tervislik seisund ka praegu.

Aktiivselt kooli, huviringidesse ja sõprade poole liikudes tõstab laps oma liikumisaktiivsust ise iga päev, vajamata vanemate, õpetajate või treenerite abi. See on põhjus, miks me Liikuma Kutsuva Kooli programmis, mille fookus on peamiselt liikumise toomisel tundidesse ja vahetundidesse, räägime ka kooliteest.

Uuringud on näidanud ka seda, et laste liikumine kooliteel õpetab orien-

teerumist ja riskidega toimetulemist, toob kaasa erinevaid suhtlusolukordi, parandab ruumitaju. Laps peab õues liikudes pidevalt väikseid otsuseid tegema ja ise hakkama saama. Sedasi saab aga suurt igapäevast tuge tema iseseisvus. Ning iseseisvalt toimetulemise oskus on ju just see, mida me lastelt ootame.

Lisaks aitab aktiivne koolitee lastel õppetööks valmistuda – seesama väike, tühisena tunduv jalutuskäik enne tunde toetab aju aktiivsust ja võib kaasa tuua paremaid õpitulemusi.

Kui õpilased jõuavad kooli aktiivselt, muutub ka kooliümbruses avanev vaatepilt. Selle asemel, et ukerdada kõikjal peatuvate ja tagurdavate autode vahel, mille roolis on vanemad, kes tahavad oma lapse turvaliselt koolimajani viia, saavad nii õpilased kui ka õpetajad ohutult ja meeldivalt kooli jalutada. Kooliümbruses on vähem müra- ja õhureostust ning naabrite argihommikud on meeldivamad. ▷

◁ Mida ma väga rõhutada tahaks, on see, et omapäi liikuvast lapsest võidavad ka tema vanemad, kes ei vastuta enam ta igapäevase logistika eest ning saavad juurde vaba aega. Nii et kui tahata oma lastele ja endale parimat, võiksime lapsed iseseisvalt kooli lubada.

Mõni aasta tagasi kirjutati, et Eesti lapsed liiguvad õues vähem kui vängid. Kas olukord on tõesti nii halb? Miks see nii on?

Nii on. Kinnipeetavate päevakavas on vähemalt tund aega värskes õhus liikumist, ilmast ja aastaajast sõltumata. Statistikast aga näeme, et Eesti lastel see nii ei ole. Isegi kui panna kokku õues ja siseruumides liikumine, ei tule enamikul tundi aega kokku. Uuringud näitavad, et selle saavutab 16–43% lastest. Lai vahemik, sest liikumisaktiivsust hinnatakse eri meetoditega. Aga igatahes võime öelda, et alla poole liigub piisavalt iga päev. See on väga suur murekoht, sest nagu öeldud, on liikumisel rikkalikult hüvesid ning vähene liikumine ja ülearune istumine toob palju kahju.

Kui nüüd rääkida aktiivsest liikumisest õues, muutub vaatepilt veel kurvemaks – iga päev liigub tund aega õues ainult iga kümnes, peaaegu iga päev vaid iga neljas laps. Nii jäädakse ilma ka looduskeskkonnas viibimisest saadavatest hüvedest. Isegi lühinägevuse ennetamiseks peaks laps iga päev kaks tundi õues veetma.

Kuidas me sellesse seisu jõudnud oleme? Esiteks tahaksin öelda, et pole põhjust kellelegi näpuga näitama hakata. Ei ole nii, et tänapäevalapsed ise on laisad ja oma viga, et nad istuvad kodus ekraanide ees, või et kõiges on süüdi lapsevanemad, kes oma võsuke si piisavalt ei utsita. Või et see on kooli tegemata töö. Asi on selles, et kogu meie kaasaegne ühiskond soodustabki istumist elutoas, klassiruumis, autos, kontoris. Laste aktiivsele ajaveetmisele õues ei aita kaasa ei see, kuidas meie õu välja näeb, kui palju on seal autoliiklust ja asfaldi, ega ülekuureeritud päevakava, kus pole ruumi ise ringi jalutamisele ega sõpradega koos ajaveetmisele. Aga me näeme, et seda saab muuta.

Nagu ütlesid, ei ole väliruum lapse

jaoks alati turvaline ega toetav. Nii võib tunduda, et on liiga suur samm äsja lasteaias käinud last päris üksinda kooliteele lubada. Millest võiks alustada?

Kui ükski ei saa, võib alustada mitmekesi. Üheks heaks võimaluseks on niinimetatud jalgsibussid, kus samast kandist kooli minevad lapsed ning üks toetav täiskasvanu saavad hommikul tänavanurgal kokku ning lähevad kooli üheskoos. See pingutus võib tunduda küll suur – iga päev lastega jalutada! Samas oleme näinud, et periood, mil täiskasvanu lapsi saatma peab, on võrdlemisi lühike. Üsna kiiresti õpivad lapsed omapäi teekonnaga toime tulema ning tänavaruumiga arvestama.

Vanemate laste puhul, kui grupp pole väga suur ning linnaruum seda vähegi võimaldab, võiks proovida jalgsibussiga analoogset rattabussi. Üheskoos ja täiskasvanu juhtimisel. See aitaks lastel jõuda igapäevase rattasõiduni.

Mõned lapsed elavad koolist kaugel ja koolibuss nendeni ei jõua. Autoga kooli viimine on nende jaoks ainuke lahendus. Kuidas saaks nende laste kooliteed aktiivsemaks muuta?

On ilmselge, et kõik Eesti kodud ei jää koolist mõnusa ja turvalise jaltuskäigu kaugusele ning et ka ühistransport või koolibuss ei too kõiki lapsi normaalselt kodust kooli. Laste huviringid võivad asuda kohtades, kuhu õigeks ajaks bussiga ei pääse. Nii saabki lapsevanema poole kohaga tööks lapse sõidutamise.

Niisugustel puhkudel on abi ka sellest, kui lepitakse kokku, et autost väljumine ei toimu mitte koolivärvavas, vaid turvalises ja mugavas paigas veidi kaugemal. Sedasi saabki laps veidi maad jala liikuda ja on koolipäevaks virgem, ning kooliümbrus muutub ühe auto võrra turvalisemaks. Väga vahva on näha, et paljud lapsed tulevad selle lahenduse peale ise ning paluvad vanematel end kaugemal autolt maha panna!

Veelgi parem oleks, kui sellised peatumiskohad, et teha väike jalutuskaik, ei ole mitte üksikudel perekondadel, vaid need lepitakse kokku terves koolis korraga.

Igal perel vaid üks auto – kas see on Rae vallas võimalik?

ÖNNE KASK

RAE VALLA LIIKUVUSSPETSIALIST

Juba täna elab Rae vallas peresid, kellel sõiduauto puudub või kes saavad hästi hakkama vaid ühe sõiduautoga. Kindlasti oleneb see pere elukohast, töökohtadest ja vajadustest, aga julgen väita, et enamikele see võimatu ei ole. Näiteks Lagedile on viimastel aastatel ostanud kodu mitmed autovabad pered, kes kolisid sinna just seetõttu, et sealt saab rongiga kiirelt Tallinnasse (Lagedi-Ülemiste 8 min, Balti Jaam 16 min).

Kui palju meil ühe, kahe või autota peresid vallas on, uurime välja järgmisel aastal, kui viime läbi vallaülese liikuvusuuringu. Uuring annab meile täpsema ülevaate, kust ja kuhu meie elanikud, töötajad ja õpilased liiguvad ning mida peame tegema, et tagada paremad võimalused jalgsi, jalgratta ja ühistranspordiga liikumiseks. Liikuvusuuringu põhjal valmib strateegiline kava, mille põhimõtteid hakkame rakendama planeeringute koostamisel ja projektide läbiviimisel.

Tegelikult saab täna vallas juba päris hõlpsasti autovabalt ringi liikuda. Kevadel läbi viidud „Rattaga kooli“ kampaania näitas, et koolide jalgrattaparklad on täis ja vajavad peatselt laiendamist. Septembris korraldame koolides aktiivse koolitee kampaania, millega innustame lapsi liikuma rohkem mitte ainult jalgrattaga, vaid ka jalgsi ja ühistranspordiga. Kui laps läheb iseseisvalt kooli, jääb ka lapsevanemale rohkem paindlikkust. Septembris innustame teid uurima ja proovima erinevaid võimalusi. Septembrist alates võtan osa väljakutsest – 365 päeva rattaga. Eesmärgiks saab sõita jalgrattaga igal aastaajal, et tõestada nii endale kui teistele, et ka Eestis, nii nagu Soomes või Rootsis, on see on võimalik. Oma kogemusi jagan igakuiselt siin samas Rae Sõnumites. Väljakutset saab jälgida ka sotsiaalmeedias märksõna alt #365päevarrattaga.

Kastirattaga Peetris

KASPAR PEEK
HAGEN BIKES ASUTAJA

Kastirattad on sel aastal meedias aina rohkem kõlapinda leidnud ning vaikselt meie tänavatele jõudmas, olles juba valutanud suure osa Kesk-Euroopast. Põhjuseid selleks leiab nii Euroopa kliimaeesmärkidest kui ka kohalike omavalitsuste missioonist parandada elukeskkonda. Muutes asulad jalakäija- ja rattasõbralikumaks, tekib liiklajatel kiiresti kitsaskoht – kuidas teha oma liikumisi nii, et ka lapsed, ostukotid, trennikott ja muu saaks veetud. See on põhjuseks, miks kastirattad ja eriti elektrilised kastirattad on vallutamas eurooplaste südameid.

Selle muutuse kõige eredamaks näiteks pean Pariisi, kus õnnestus sel suvel enda kastirattaga sõita – suured bulvarid on muudetud rattateedeks. Linnas, kus rattasõit oli väga vaprate fanaatikute meelelahutus, on nüüd turvalised rattateed kõikjal. Kui nii suured metropolid suudavad teha kiireid muutusi, siis kindlasti on muudatused võimalikud ka Eesti asulates.

Neid muutusi ei pea ootama jääma,

meie teed on juba täna aastaringseks kasutamiseks piisavad, et kõik tegemised rattaga ära teha. Möödunud aasta jooksul sõitsin kastirattaga enam kui 4000 kilomeetrit, tehes rattaga kõike alates ehituspoest käimisest, laste vedamisest kuni kogu hokivarustusega Tondiraba Jäähallis treeningutel käimiseni. Kuigi meie peres on ka auto, mida abikaasa kasutab ning millega teeme pikemaid sõite, leiab kastirattas isegi tihedamat kasutust.

Kastiratta puhul meeldib mulle üle kõige vabadus lastega erinevaid paiku väisata. Meie tüüpiline nädalavahe-tuse hommikupoolik koosneb laste laadimisest rattale (3- ja 1-aastane), sõidust Kadriorgu, sealt põikame Reidi tee mänguväljakutele, kohustuslik teel jäävast purskkaevust läbisõit ning seejärel edasi mõnele mänguväljakule või kohvikusse. Mõne teise liiklusviisiga ei mõtleks ma ealeski kolme või nelja parkimiskoha otsimisest. Rattaga võid peatuda kasvõi iga 500 meetri tagant. Samuti näeme lastega koos sõites samu asju ja saame terve sõidu nendest rääkida.

Lisaks laste sõidutamisele on viimaste nädalate jooksul lisandunud

veel üks hüve, mida ma ei kujuta realiseerumas ühegi teise liiklusvahendiga. Nimelt on meie vanim, kolmeaastane laps nüüdseks rattasõidu ära õppinud. Lapse ratas aga on piisavalt väike, et ema-isa saavad oma rattaga sõita ning kui laps väsib, siis saan nii tema enda kui ka tema ratta oma kastirattasse asetada.

Olles nüüdseks elanud Rae vallas viis aastat ning kõik need aastad liigelnud kastirattaga, on muudatusi parema infrastruktuuri suunas näha ka siin. Rattaga aastaringne liikumine on juba aastaid olnud võimalik. Viimaste aastatega on positiivsed muudatused toimunud, lisandunud on kergliiklusteid ning veel suurema kaaluga on olnud talvise lumekoristuse paranemine. Eelmisel talvel panin tähele, et hakati kasutama traktoritega opereeritavaid harju, mis aitavad ühtlustada ka jalakäijate poolt treppi kõnnitud teid.

See viib mind ühtlasi kõige problemaatilisema punktini, mis esineb üle Eesti. Selleks on kergliiklustee kontseptsioon. Mitte kusagil mujal peale Soome ja Eesti pole ma kohanud asulasiseid teid, mis on mõeldud kooskasutamiseks nii erinevatele liiklejatele nagu jalakäijad ja ratturid. Esiteks on jalakäija ja ratturi kiiruste vahe 4–5 korda, erinevalt 30–ne alas liikuva auto ja ratta kiiruse erinevusest 20–30%. Samuti on koristamata lume korral teed kõnnitud treppi ja vibratsioon võib olla tavakiirusel talumatu. Mõnel juhul seda ka suvel, kui ehituse käigus jäetakse äärekivid teest kõrgemad. Äärekivide probleemi olen näinud küll taandumas ja see tõesti muudab ka liikumist mõnusamaks.

Hoolimata mõningatest infrastruktuurilistest ebamugavustest, ei kujuta ma end enam ette ratta seljast „maha astumas” kuniks jalad kannavad. Ning igapäevaselt jääb veel aastakümneteks minu eelistatud sõiduvahendiks elektriline kastirattas – alati jääb midagi, mis tahab vedamist ja nende asjade seljas kandmise juurde ei taha ma kunagi naasta.

Hagen Bikes asutaja Kaspar Peek (vasakul) kasutab kastirattast oma igapäevategemistes.

Rae valla õpetajate suvekool

MERILYN SAARKOPPEL

RAE VALLAVALITSUSE HARIDUSE SPETSIALIST

16.-17. augustil toimus Haapsalu lähedal Roosta puhkekülas Rae valla õpetajate suvekool ja seda juba viiendat aastat järjest. Juubeliaasta puhul sai suvekooli õnnitletud loovust, arengut ning tarkust sümboliseeriva logoga.

Õpetajate suvekooli eesmärgiks on anda positiivne hoog uueks õppeaastaks, kokku tuua erinevate valla haridusasutuste inimesed, vahetada kogemusi ja arendada koostöist ühisosa.

Kaks suvekooli päeva pakkusid õpetajatele nii töist kui ka meelelahutuslikult asjalikku tegevust. Läbi viidi mitmeid töötubasid, mille käigus oli võimalik omandada nii kogemusi, teadmisi kui ka oskusi, mida edaspidi klassi- või rühmaruumi kaasa võtta.

Esimese päeva tegevused olid ülesehitatud meeskondlikule koostööle, kus tuli lahendada nii aktiivsust nõudvaid ülesandeid kui kasutada mõttetööd ja arutelu. Suvekooliga sama kaua on toimetanud ka haridusasutuste ülesed õpikogukonnad, kus ühised huvid ja vajadused leiavad uusi loovaid lahendusi läbi koostöö. Liikumisaastale kohaselt toimus sel korral õpikogukondade tutvustamine ja uute mõtete kogumine orienteerumise vormis, kus erinevad punktid olid välja mõelnud ettevõtlikkuse (Kädi Kuhlap), Rae Lugu (Siiri Laid), õpetajate heaolu, terviseedenduse (Marie Sarik) ja kaasa hariduse (Annika Kask, Nele Pilman) õpikogukondade eestvedajad.

Suvekooli ettevalmistamisel ja läbiviimisel on suur panus meie oma valla haridustöötajatel, kuid suve-

koolis käis ka külalisi. Aktiivsete ainetundide koolitajad Maarja Park ja Katrin Mägi viisid läbi aktiivsust ja mõttetööd ühendavaid tegevusi. Toimusid kõnniarutelud, kus teemadeks olid sotsiaalne turvapadi noortele ehk noortekeskus, kultuuriline mitmekesisus ja ühisüritused. Uutele teadmistele ja kõnniaruteludele järgnesid töötoad, kus Maarja ja Katrin panid õpetajad aktiivselt liikuma ja kogema tegevusi, mida ainetundi lõimida, las-

teialaste õppe- ja liikumistegevust lõimivat töötuba viis läbi Võsukse Lasteaia tiim. Naiskodukaitsest olid külas Elbe Lumiste ja Eili Erg, kelle läbiviidav töötuba „Ole valmis“ pakkus ootamatusteks valmisolekualaseid teadmisi. Igapäevases koolitöös kasutust leidvaid ja leidlikke nippe inglise keele õppimise näitel jagas Triin Tammistu Jüri Gümnaasiumist ning loomade kaasamist teraapias ja õppes tutvustasid Margrit Mültis Järveküla Lasteaia

2023

“ Kaks suvekoolipäeva pakkusid õpetajatele nii töist kui ka meelelahutuslikult asjalikku tegevust.

meeldis orienteeruda, liikumist soodustavad tegevused, kõnniarutelud ning õpetajalt õpetajale õppimine, mereäärne ja kaunis asukoht, positiivne ja meeleolukas koosviibimine. Häid mõtteid jagati ka edaspidiseks: naerujooga õpituba, matkad, karaoke, ujumise ja surfamisega seotud tegevused. Toimunud suvekooli osas andsid õpetajad positiivset tagasisidet hea korralduse osas, rahul oldi asjaliku päevakavaga ning mõnusa meeleolu loomisega.

Vaida Lasteaed Pillerpall direktori Ülle Alliksaare sõnul on suvekool hea võimalus kohtuda teiste haridusasutuste inimestega, vahetada ideid ja kogemusi. „Meeskonnale on see motivatsiooniks, mõtete koondamiseks peale puhkust ja enne aktiivsema tööaasta algust. Hea seltskond elavdab meeskonna vaimu, läbimõeldud tegevused tekitavad häid mõtteid, mida ka oma töös rakendada. Väärtus omaette on, et tegevusi viivad suures osas läbi Rae valla koolide ja lasteaedade õpetajad.“

On rõõm tõdeda, et õppeaasta võib alata koos suvekoolist saadud uute teadmiste, heade mõtete ja positiivselt tegusa rütmi saatel.

ja Maarja Tali Tallinna Ülikoolist.

Teisel päeval said õpetajad omandada praktilisi oskusi erinevates käelistes tegevustes. Toimusid juba traditsiooniks kujunenud õpetajalt õpetajale töötoad: viltimine (Kai Lasn), küünalde valmistamine (Merilin Sillard), teibitehnikas maal (Anneli Orav), krepp-paberist meisterdamine (Diana Liiber ja Kadi Sooväli). Käelistele tegevustele lisaks oli võimalus õppida video tegemist ja monteerimist nuti-

seadmes (Margit Alesmaa), osaleda aktiivse matemaatika (Riivo Rivimets), loodus ja loomad õppeprotsessis (Liia Nõlve ja Margrit Mülts) ning seltskonnatantsud löötpilli saatel (Merili Murde) töötubades. Vaimse tasakaalu nippe sai omandada meeleselguse ja hea kontakt oma kehaga töötoas (Marika Aalja).

Rae valla õpetajate suvekoolis osales kokku 190 haridustöötajat. Tagasiside küsitlusest selgus, et õpetajatele

“ Läbi viidi mitmeid töötubasid, mille käigus oli võimalik omandada nii kogemusi, teadmisi kui ka oskusi, mida edaspidi klassi- või rühmaruumi kaasa võtta.

FOTO: OTT KATTEL

Rae Kultuurikeskuse huvitegevus 2023–2024

Kui otsid mitmekesist ja huvitavat ajaveetmise võimalust, siis vaata lähemalt Rae Kultuurikeskuse uut ringide graafikut hooajaks 2023–2024. Siin on sulle välja valitud päevade parimad valikud, et saaksid oma huvisid järgides sisustada oma nädalat.

ESMASPÄEV

14.00–16.30 Astu saali võistlustantsumaailma, juhendajateks Eve ja Anabel Aunver

16.45–17.45 Fuajees jätkub võistlustants, õpetajaks Eve Aunver

17.45–18.15 Fuajee ootab lapsi tantsuma koos Eve ja Anabel Aunveriga

18.30–19.00 Ka fuajees saab nautida tantsu lastele, juhendajateks Eve ja Anabel Aunver

19.30–21.00 Saalis on aeg seltskonnatantsuks Anabel Aunveri juhendamisel

18.30–20.30 Saalis ootavad sind Jüri Marid Linda Pihu käe all

18.30–20.30 Kohvikus ootab sind

ukulele mängimise ring Katri Kaasiku juhendamisel

18.00–20.30 Peetri koolis ootab sind Rae Kammerkoor laulma Ingrid Orumaa juhendamisel

TEISIPÄEV

10.00–12.00 Saalis saad liituda näiteringiga VÕ-LU Virve Seppa juhendamisel

12.00–13.00 Saalis toimub tervisevõimlemine, mida juhendab samuti Virve Sepp

14.00–16.00 Fuajees saab võtta osa võistlustantsust Eve ja Anabel Aunveriga

16.00–17.30 Saalis jätkub võistlustants koos Eve ja Anabel Aunveriga

17.30–18.30 Fuajees toimub edasi võistlustants, õpetajateks jällegi Eve ja Anabel Aunver

18.00–20.00 Kohvikus on võimalus vaadata väärtfilme Toomas Aru juhendamisel

18.30–19.30 Saalis saab tantsida seltskonnatantsu Anabel Aunveri käe all

19.30–21.00 Saalis jätkub seltskonnatants koos Anabel Aunveriga

18.00–19.00 Kaaretuba ootab sind joogatundi Helina Kallikormi juhendamisel

18.00–21.00 Harjutussaalis on võimalus õppida puhkpilli Kaido Järvesoo juhendamisel

19.10–21.10 Kaaretoas toimuvad taiji harjutused Ann Vainlo juhendamisel

KOLMAPÄEV

14.00–15.00 Fuajees jätkub võistlustants koos Eve ja Anabel Aunveriga

15.00–17.30 Saalis toimub intensiivne võistlustants, mida juhendavad Eve ja Anabel Aunver

17.30–18.30 Kaaretuba ootab sind joogatunnile Kaire Parve juhendamisel

18.30–21.00 Saalis saab osaleda mä lumängus Indrek Salise juhendamisel

18.30–19.30 Saalis toimub seltskonnatants Anabel Aunveri juhendamisel

19.30–21.00 Saalis jätkub seltskon-

natants koos Eve Aunveriga

18.35-19.35 Kaaretuba kutsub sind osalema pilatesetunnis Pille Voogla juhendamisel

19.45-20.45 Kaaretuba muutub kõhutantsumaailmaks Liina Rembali juhendamisel

18.00-20.30 Rae koolimajas Vaskjala keraamika Mari Sariku juhendamisel

NELJAPÄEV

11.00-12.00 Kaaretuba on pühendatud beebidele ja väikestele lastele, kus saab osaleda folgiringis Astrid Nõlvakuuga

14.00-18.00 Saalis toimub võistlustants, mida juhendavad Eve ja Anabel Aunver

16.30-18.00 Kaaretuba muutub lustilise laulu kohaks Paul Mürkhaini juhendamisel

17.00-20.00 Koosolekuruumis toimub Rae Autokooli koosolek Vello Vooga

18.00-19.00 Fuajees saab osaleda võistlustantsus koos Eve ja Anabel Aunveriga

19.30-21.00 Fuajees jätkub seltskonnatants Anabel Aunveri juhendamisel

18.00-19.30 Saalis saab tantsida lustiliste tantsu Linda Pihu juhendamisel

18.00-21.00 Harjutussaalis saab õpida puhkpilli Kaido Järvesoo juhendamisel

19.00-20.00 Kaaretuba ootab sind joogatundi Helina Kallikormi juhendamisel

19.30-22.00 Saalis toimub Sukad&Tagid Linda Pihu juhendamisel

18.30-20.00 Lagedi koolis ootab sind segakoor Heliand laulma Ragne Rüütelmaa juhendamisel

PÜHAPÄEV

11.00-17.00 Saalis toimub Memme-Taadi klubi üks kord kuus, juhendaja Virve Sepp.

Alates oktoobrist alustab Rae koolimajas (Vaskjala külas) kangastelgede töötuba ja Rae vallas multimeedia ring Ott Katteli juhendamisel.

Alati täpne info meie kodulehel kuulur.rae.ee.

Rae Ettevõtete Liit kutsub liituma!

RAE ETTEVÕTETE LIIDU JUHATUS

Rae Ettevõtete Liit (RAEEL) asutati 24. mail sel kevadel. Liidu eesmärgiks on esindada Rae valla ettevõtjate ühiseid huve, olla Rae valla omavalitsusele partneriks valla arendamisel ja muuta ettevõtjasõbralikumaks kohapealset ettevõtluskeskonda ning aidata kaasa keskkonnamõtjude vähendamise tegevuste loomisele.

RAEEL on valinud laiapõhjalise juhatuse, milles on 7 liiget. Senikaua, kui enamus Eestit puhkasid, oli RAEELi juhatusel väga aktiivne suvi. Eesmärgiks oli saada liit organisatsioonina sügiseseks ärihooajaks toimima. See tähendab alates liidu juriidilisest registreerimisest kuni põhisõnumite väljatöötamiseni, CVI ja kodulehe loomiseni. Samuti on eesmärgiks, et ettevõtete liit ei saaks olema lihtsalt passiivne klubiline liit, vaid et sellel oleks igapäevane elu ja areng. Selleks oleme võtnud eesmärgiks mehitada liit säreilmse inimesega, kes igapäevaselt hakkaks tegelema organisatsiooni arendamise ja aktiivsusega. Hetkel oleme kursil, et sügise hakul on inime olemas.

Mis on edasised plaanid?

Alates septembris soovime oma nähtavusega rohkem avalikkuse ette tulla. Võtame osa 21.-22. septembril toimuvast omavalitsuspäevast, mis sel aastal toimub Rae vallas. Üritusele on tulemas omavalitsuste juhte

ja spetsialiste üle Eesti, mis annab RAEELile väga hea kontsentreeritud võimaluse kohtuda erinevate kohalike omavalitsuste inimestega ning nendega vesteldes aru saada, mis on KOV-de peamised mured ja rõõmud suhetes ettevõtlusega. Loodame, et see annab laiapõhjalise tunnetuse, mis oleks vundamendiks RAEELi ja Rae valla koostöömudeli ülesehitamiseks.

Samuti lööme kaasa ka ettevõtlusnädala raames toimuva Rae ettevõtluspäeva kaaskorraldamisel, mida kavandame koostöös Rae Vallavalitsuse ja Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega. Oleme kokku leppinud kuupäeva, milleks on 03. oktoober, täpsem kava ja koht on veel täpsustamisel.

Aga mis on siinkohal oluline?

Rae Ettevõtete Liit on valmis oma liikmeskonda suurendama ning liiduga on oodatud liituma kõik Rae valla ettevõtte, kellel on soov panustada ettevõtluskeskkonna arendamise ning teha koostööd nii ettevõtete kui vallaga! Rohkem infot RAEELi ja liitumise kohta saab kodulehelt www.raeel.ee või e-maililt info@raeel.ee.

Rae Ettevõtete Liidu asutajad ja liikmed on: AQ Trafotek AS, CV Partner OÜ, NBFI Production OÜ, Via 3L OÜ, Everaus Kinnisvara OÜ, ABB AS, AutoHalle OÜ, SA Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, Elamusspordikeskus Ühing MTÜ, Altos Teed OÜ, Harju Tarbijate Ühistu, Radius Machining OÜ, AS Schenker, AS TREF Nord.

Ettevõtlusnädal 2023

Ettevõtlusnädal on traditsiooniline, suurim, üle-eestiline ettevõtlussündmus, mis toimub igal aastal oktoobrikuu alguses. Ettevõtlusnädalat korraldavad maakondlikud arenduskeskused ning seda viiakse läbi kõigis 15 maakonnas. Ettevõtlusnädal kutsuti ellu 2006. aastal, et toetada ettevõtlikku mõtlemist ja julgustada alustamist ettevõtlusega. Rae valla esimene ettevõtluspäev toimus 10. oktoobril 2022 LänsiAuto Peetri esinduses.

Rae Ettevõtete Liit

Liidu tegutsemisvaldkonnad:

- Rae valla ettevõtjate ühiste huvide esindamine.
- Rae valla omavalitsuse partner valla arendamisel.
- Kohapealse ettevõtluskeskkonna muutmine ettevõtjasõbralikumaks.
- Keskkonnamõtjude vähendamisele kaasa aitamine, tegevuste loomine.

Rae õpilasmalev 2023 – tehtud!

LIIA KASS

RAE ÕPILASMALEVA PROJEKTIJUHT

Rae õpilasmalev on selleks aastaks oma kohvrid kokku pakkinud ja aeg on rääkida, kuidas sellel aastal üldse läks.

Kokku osales malevas tänavu rekordiliselt 189 noort vanuses 13–18. Ühe rühma saatsime lausa kaugele Viljandimaale Vanaõue puhkekeskusesse abistama erinevate töödega. Ülejäänud 173 tegusat noort toimetasid meie valla piires.

Kuidas siis ikkagi läks malev just läbi projektijuhi silmade? Samal ajal, kui noored kimasid oma töökohta hommikul, siis projektijuht ja rühmajuhid juba ammu toimetasid. Enne tööpäeva algust tuli vaadata üle varustus, see rühmadele tuua või hoida

pöidlada pihus, et vihm ei tuleks. Õnneks oli vihmasid päevi vähem kui päikeselisi päevi, seega kõik noored said kauni jume, mõnused randid ning tarbida palju vett. Tööd oli rohkem kui noori rühmas, aga kõik, mis lubatud tööandjatele, sai tehtud.

Malevasuve lõpetas üks korralik pulm Rae Kultuurikeskuses. Paari pandi igaveseks noori, kes alles rühmas kohtusid kui ka juba ammuseid tuttavaid. Pulmas saime teada, kes oli aasta töomesilane, aasta särasilm ja ka aasta seltskonnahing.

Võib öelda, et malev oli edukas, sest noored olid töökad, aitasid uueks õppeaastaks ette valmistada koole, toimetasid rabas ning said nautida ka tööd metsas. Järgmiseks aastaks loodame, et noori tuleb veelgi rohkem ja saab tehtud rohkem kui kunagi varem.

NOORTEKESKUSED SEPTEMBRIS LAGEDI PEETRI JÄRVEKÜLA VAIDA JÜRI

5.09	4.09	7.09	4.09	4.09
Avame noorteka!	Avame noorteka!	Spoti päev	Avame noorteka!	Avame
7.09	15.09	noorsootöötajaga	8.09	noorteka!
12+ päev:	Kinopäev Apollos	13.09	K-Päev	7.09
pijarditurniir	21.09	Kokandus: kirju koer	13.09	Kokandus:
12.09	Tie-dye tehnikas	18.09	Šokolaadipäev	makaronisalat
Kokandus:	T-särk	Kunst:	18.09	14.09
muffinid	27.09	marmoreerimistehnika	Kokandus:	Kahootipäev
15.09	Kokandus:	22.09	juustuburger	19.09
Maailmakoristus-	Pavlova kook	Õuenoortekas:	22.09	Ekraanivaba
päev		liigume õues	13+ päev:	päev
20.09		27.09	disainime T-särke	21.09
Kahootipäev		Filmiõhtu	29.09	13+ päev
27.09			Lemmikloomapäev	28.09
Meisterdamine				India kultuuripäev

Sündmused on eelregistreerimisega noortekeskuste sotsiaalmeedias või kohapeal!

@raenoortekeskus

www.raenoortekeskus.ee

Rae Noortekeskus

Rae Noortefestival 2023

25. augustil leidis Vaida jaanikuplat-sil aset kõigi noorte ja noortesõprade poolt palavalt oodatud suur suvelõpu-sündmus - Rae Noortefestival!

Festival toimus juba kuuendat kor-da ning igal aastal leiab festival endale uue asukoha Rae vallas, et jõuda noor-teni valla erinevates piirkondades.

Festivali lavalauad olid täielikult noorte päralt. Esines tüdrukute duo, kuhu kuulusid **Kertu Liis Kaarus** ja **Cathleen Alloja**. Tüdrukud tegutsesid Rae Noortevolikogus, kus nad ka koh-tusid ja avastasid ühise huvi muusika ja laulmise vastu. Rae Noortefestivalil said nad panna mikrofonid ühte kappi ja katsetada ühislaulmist. Rütmi-katest biitidest puudust ei olnud, sest kaks seti tegi 6. klassi noormees **DJ Oskar Murel**, keda jõuti võrrelda ka Armin Van Buureniga. Plaatide keerutamise-ga on Oskar tegelenud juba kolm aastat ja muusika mängimine erinevatel sündmustel kuulub juba tema tavarutiini. Rae Noortefestivalil on alati ka peaesineja - sel korral oli õhtu naelaks **villemdrillem**, kes võttis endaga ka külalisesinejana kaasa **heleza**, kes on juba kaks aastat varem ka noortefesti-vali väisanud.

Meelt sai lahutada huvihariduse alal, kus koha olid sisse võtnud Rae Noortekeskuse staap, JJ-Street, Rae Arhitektuurikool, Rae Huvialakool, Rae Koss, Spot of Tallinn ja Rae Noortevoli-kogu. Uus hooaeg on kõikides asutus-tes algamas, sestap said külastajad läbi erinevate ülesannete ja tegevuste tut-vuda algavate hooaegadega. Sai hoida tasakaalu, ehitada silda, keerutada korvpalli, näidata oma köksimisos-kuseid, trummi taguda ja palju-palju muud. Merkuuri mobiilses töökojas pandi proovile oma loominguline ja inseneeriapool. Esteetilist meelt pai-tasid hennamaalingud **Regina Lauri** poolt.

Toidualal sai maitsta hõrgutisi The Dumpling Trucki ja Kebabibussi poolt. Suhkru-Piiga ehk Järveküla Kooli õpi-lane **Karola Kaurson** pakkus pehmet jäätist ja suhkruvatti, ka temal on sündmustel magusate elamuste pak-kumine juba tavapraktika. Soolase

Noortefestivalil jagus põnevaid tegevusi kõikidele noortele. FOTO: OTT KATTEL.

Peaesinejaks oli villemdrillem, kes oli võtnud kaasa ka üllatusesineja heleza. FOTO: OTT KATTEL

snäki eest hoolitsesid Jüri Gümnaa-siumi õpilased **Kertu** ja **Greete Kär-ner**, kes pakkusid popkorni.

Kuna festival langes ajaliselt kok-ku muinastulede ööga, siis kuulus programmi ka suur lõkke süütamise tseremoonia. Selle au sai endale meie enda noorsootöötaja ja Vaida aleviku-vanem **Raili Salvat**.

Suur aitäh Rae Noortefestivali toe-tajatele: Telia Eesti, Maheleib, InGame, Värska Originaal, Million Mindset, Swedbank, Orkla, Tere ja Veski Mati. Tänu ka meie ägedatele õhtujuhtide-

le **Marc Hüssonile** ja **Henri Suoma-lainenile**, Rae õpilasmaleva noortele ning Vaida noortele, kes aitasid festi-valile eelnevalt ja selle ajal.

Rae Noortefestival võtab nüüd tör-viku ja naaseb 30. augustil 2024 üle pika aja Jürisse!

“ Kuna festival langes ajaliselt kokku muinastulede ööga, siis kuulus programmi ka suur lõkke süütamise tseremoonia.

Miia Ott: õppimine on peamine, spordist otsin positiivset emotsiooni

Tänavu suure arenguhüppe teinud ja sprindis omaealiste maailma paremiku kerkinud 16-aastane Miia Ott kinnitab, et spordi arvelt ei ole ta pidanud kompromisse tegema ja õppetöö on tema jaoks esmatähtis. Jüris elava kergejõustiklanna sõnul on järgmise aasta eesmärk joosta stabiilselt tugevalt ja alles seejärel saab keskenduda uute tippmarkide püüdmisele.

Käesolev suvi on olnud sulle erakordselt edukas. Mariboris peetud noorte olümpiafestivalil võitsid 100 m kulla ja 200 m pronksi ning seejärel tulid Jeruusalemmas peetud kuni 20-aastaste Euroopa meistri-võistlustel kuuendaks. Kas hooaja alguses olidki ootused nii kõrged või on tegemist pigem üllatustega?

Hooaja alguses oli juba selge, et ajaga 11,61 olen noorte olümpiafestivalil Mariboris medalisoosik, kuid paar päeva enne Sloveeniasse minekut suutsin enda isikliku rekordi viia 11,58 peale, mis tähistas ka uut U18 ja U20 Eesti noorte rekordit. Selle tulemusega paigutasin ennast juulikuu seisuga kolmandale kohale ja olin väga üllatunud, kui suutsin tihedas konkurentsis tuua koju kulla 100 meetri jooksus (aeg 11,80) ja pronksi 200 meetri jooksus (aeg 24,21). Suureks üllatuseks mulle endale oli kindlasti U20 EM-il joosta endast kolm aastat vanematega ja jõuda 100 m finaali. Minu eesmärgiks oli joosta oma jooksu ehk siis teha hea aeg ning hea õnne korral jõuda poolfinaali. Võistlus läks oodatust paremini ja jõudsin finišisse kuuenda ajaga. Hooaja alguses ei tea kunagi, kuidas hooaeg lõpeb, kas tervis peab vastu

ja kas läheb ootuspäraselt. Täna sellele kõigele tagasi mõeldes oli pingeline ja üllatusterohke, kuid samas ka õnnelik hooaeg.

Elu on näidanud, et noorsportlaste tegemiste kajastamisel ei ole mõttekas ülivõrdeid kasutada ja ootusi ülemäära suureks kruttida, sest see võib kasu asemel karutene teha. Silmas pidades täiskasvanuklassi jõudmist, siis kui suurt varu oma võimetes näed?

Arvestades minu vanust ja tänavusel hooajal joostud aegu (11,53), millega olen tõusnud Eesti absoluutses edetabelis 4. kohale ja Euroopas olen kuni 18-aastaste arvestuses hetkel liider, siis tegemist on ikkagi täiskasvanud naiste tulemustega ja nende aegade jooksmine on olnud üllatuseks paljudele, kaasa arvatud mulle endale. Siinkohal pean endale aru andma, et olen vanuse poolest noor tütarlaps ja suurt arenguhüpet minu hinnangul järgmistel aastatel oodata ei ole. Minu eesmärk on pigem teha sporti vigastuste vabalt, joosta stabiilselt tänavu saavutatud aegu ja panustada rekorditele kahe-kolme aasta pärast.

Teeme intervjuud ajal, kui Budapestis käivad kergejõustiku maailmameistrivõistlused. Kui palju pead oma tulemust parandama, et täiskasvanute EM-ile, MM-ile või olümpiale jõuda?

Tulemust peaks kindlasti parandama palju, aga see pole minu lähituleviku eesmärk.

Kes on Sinu eeskujud?

Minu suurim eeskuju on kindlasti

meie kodune sprinter Õilme Võro, kes näitab järjepidevust ja huvi sprindi vastu. Usun, et tema tulek jooksurajale on inspireerinud paljusid noori. Välismaalastest jälgin suure huviga Ewa Swobodat, kelle positiivsus ja emotsionaalsus on niivõrd võimsad.

Teleri vahendusel tiptasemel naiste sprinte jälgides ei saa mööda vaadata kirevatest soengutest ja meigist. Kui palju Sina spordivõistlustel välimusele tähelepanu pöörad?

Mina pole liigse meigi armastaja, seega spordivõistlustel meigin ennast vähem silmapaistvalt. Kasutan ripsmetušši, kulmugeeli ja juustesse lasen juukselakki.

Oled öelnud, et koormused ei ole seni väga suured olnud ja sellest järeldan, et tulemuste taga on ürgne talent. Miks oled koormusi madalal hoidnud?

Minu eesmärk on sportida targalt ja vigastuste vabalt. Sport peab pakku- ma mulle positiivset emotsiooni ega tohi muutuda kohustuseks ja koormaks. Olen seda suutnud siiani teha ja jätkan samas vaimus. Usaldan treenereid, kes mind treenivad ja näevad kõrvalt minu arengut ning koostavad vastavalt sellele minu treeningkavad. Suurem koormus ei taga paremat tulemust, vaid treenida tuleb targalt oma keha kuulates ja usaldades. Treening ei koosne ju ainult jooksmisest, vaid ka puhkusest ja erinevat tüüpi harjutustest. Teen seda kõike ju kooli kõrvalt, mis on hetkel minu põhitöö. Hetkel on see kõik õnnestunud ja vaata- me, mida tulevik toob.

100 ja 200 m jooksud on pealtnäha lühikesed, kuid koosnevad tegelikult mitmest nüansist: start, kii-

“ Õppimine on alati olnud minu jaoks kõige tähtsam. See on ka üks põhjuseid, miks ma ei ole treeningkoormust tõstnud.

Kes näinud Milla Otti võistlemas või intervjuud andmas, need teavad, et emotsioone andekas sprinter vaka all ei hoiä.

FOTO: JURIJ KODRUN/EUROPEAN ATHLETICS

rendus, lõppkiirus jne. Mis on Sinu trumpideks ja mille kallal tuleb rohkem vaeva näha?

Minu trumbiks on kiire reaktsioon stardis, mis võib parimatel võistlustel olla 0,140, aga halvematel päevadel 0,200. Iga hooaja alguses pean kõik need nüansid uuesti üle vaatama, kas saab midagi paremaks teha.

Videote põhjal jääb Sinust mulje kui üliemotsionaalsest sportlasest. Kellelt oled sellise temperamendi pärinud ja kas oled sama elavaloomuline ka tavaelus?

Proovin olla alati hästi positiivne ja kanda seda edasi ka teistele. Minu positiivsus tuleb inimestelt, kes mind ümbritsevad. Olen aru saanud,

et mida meeldivam ja toredam on atmosfäär, olgu see siis võistlustel või eraelus, seda parem on minul seal viibida ja keskenduda. Kui ma olen rõõmus, siis kõik märkavad seda ja jagan seda emotsiooni ka teistega. Tavaelus püüan leida positiivset ja olen pigem elavaloomuline.

Lõpetasid Jüri Gümnaasiumi 9. klassi - millised hinded tunnustuselt vastu vaatasid ja kui palju pidid õppimises spordi arvelt kompromisse tegema?

Õppimine on alati olnud minu jaoks kõige tähtsam. See on ka üks põhjuseid, miks ma ei ole treeningkoormust tõstnud. Õppimine hoiab minu jaoks tasakaalu spordi vahel. Lõ-

petasin põhikooli ühe neljaga ja sain ainealase kiituskirja kehalises kasvatuses ja inglise keeles. Jätkan õpinguid kodu lähedal Jüri Gümnaasiumis.

Väga paljud sportlased siirduvad kõrgharidust omandama USA-sse, kus ülikoolid pakuvad õpingute ja spordi ühendamiseks väga häid tingimusi. Oled ka selle peale mõelnud?

USA-sse minek on jututeemaks olnud, aga kõigepealt pean gümnaasiumi lõpetama ja seda soovin teha Eestis ning alles siis vaatan, kuhu edasi soovin minna. Hea kõrghariduse saab ka Eestis või Euroopas. Usun, et leian endale sobiva eriala, mis mind huvitab ja samas saan jätkata spordiga.

Rae valla mängud üllatavad kepphobusevõistlusega

Rae valla mängude kaheteistkümnenädal hooajal saavad osalejad end proovile panna kahel uuel alal – kalendrist leiab nii padeli kui ka kepphobuste võistluse.

Padel on sarnaselt kettagolfile Eestis suhteliselt uus spordiala, mis just viimastel aastatel jõudsalt harustajaskonda kasvatanud. 1969. aastal Mehhikos alguse saanud padel on lihtne ja meeleolukas reketispordiala, mis sobib igas vanuses ning füüsilises vormis liikumishuvilisele inimesele.

„Mäng on tehniliselt ja füüsiliselt lihtsam kui tennis või squash ning paarismängu formaat teeb sellest kaasahaarava ja seltskondliku vaba aja veetmise vormi,“ lausub Rae valla mängude peakorraldaja **Indrek Raig**. „Traditsiooniliselt oleme ühe ala viinud Rae valla piiridest välja ning uuel hooajal asendab pokkerit padel, mis toimub Tallinnas Padel Arenal. Padel on Eestis kiires arengufaasis ja mul on hea meel seda ala ka Rae valla elanikele tutvustada.“

Teine uus ala, kepphobusevõistlus viib osalejad ühtpidi tagasi lapsepõlve, kuid pakub paralleelselt meeleolukale formaadile ka füüsiliselt nõudliku väljakutse. Võistlus toimub 15. juunil praegu veel ehitusjärgus olevas Tuule

Rae valla mängude medali võitja selgitatakse 2024. aasta suveks.

spordihoones, kus toimub ka hooaja lõpetamine.

„Kepphobusevõistlust ei maksa mingil juhul alahinnata,“ rõhutab Raig. „Sõidame parkuuri, vigursõitu ja jokkerit. Kuna ilmselt on see paljudele esimene kord end kepphobusevõistlusele proovile panna, siis võib viimane ala ka üldarvestuses olulisi korrektiive teha.“

Tosinast alast koosneva Rae valla mängude uus hooaeg algab septembrikuu viimasel päeval aastase pausi järel kalendrisse naasnud petankiga, mis asendab Mõlkkyt. Kettagolf kolib Kurna pargist eriilmelisele *pop-up*-rajale, mis saab püsti just selle võistluse tarbeks Peetri alevikus Pihlaka talus.

Kepphobusevõistlus viib osalejad ühtpidi tagasi lapsepõlve, kuid pakub ka füüsilist väljakutset. FOTO: ARDO SÄKS

Uuendustest veel nii palju, et minireketlon asendub võistkondliku sulgpalliga ja eelmisel hooajal kasutusele võetud noorsportlaseprogramm jätkub, kuid sinna alla kuuluvad 2009. aastal ja hiljem sündinud Rae valla elanikud.

„Rae vald on noorima elanikkonnaga omavalitsus ja mida varem kujunevad inimesel sportlikud harjumused, seda tervema ühiskonna me kindlustame. Samuti pean oluliseks põlvkondadevahelise sidususe loomist,“ räägib Raig.

Kui seni sai alavõidu pälvinud võistkond karika, siis alates käesolevast hooajast riputatakse parematele võistlejatele kaela erikujundusega medalid.

Rae valla mängude üldvõitu asub kaitsma Omniva, kes edestas eelmisel hooajal 4Funi ja Team Järveküla&Sõbrad. Võistkondade eelregistreerimine juba käib!

RAE VALLA MÄNGUD 2023/2024

- **30. september** - petank (Jüri terviserajad)
- **28. oktoober** - padel (Padel Arena)
- **19. november** - keegel (Rae Keegel)
- **13. jaanuar** - *indiac*a (Jüri spordihooned)
- **10. veebruar** - ammulaskmine (Jüri spordihooned)
- **10. märts** - võistkondlik sulgpall (Lenne Sulgpallikeskus)
- **28. märts** - mälumäng (Rae Kultuurikeskus)
- **14. aprill** - kettagolf (Peetri, Vana-Tartu mnt 63)
- **5. mai** - kanuuralli (Veskitaguse küla)
- **1. juuni** - 4 x 4 rannavolle (Rae Keegel)
- **2. juuni** - rannatennis (Rae Keegel)
- **15. juuni** - kepphobusevõistlus ja hooaja lõpetamine (Tuule spordihooned)

Rae valla meistriteks rannavolles krooniti 19. augustil Rae Keegli rannavolleväljakutel Jaanus Kuller – Andres Leismann (pildil) ning Triin Kaas – Marie Pohlak. Harrastajate võidud said Lenne Lahtvee – Maarja Laane ja Peeter Piirsalu – Kristjan Kallaste. FOTO: BRIT-MARIA TÄEL

Rae valla Atto Collection lahtised meistrivõistlused rannatennisel võitsid Esper Tamme-Anette Mäelt. FOTO: OLEG HARTSENKO

Kurna Park on avatud

24. augustil avas ukseid Rae vallas Kurna külas Eesti esimene kaubanduspargi kontseptsiooni alusel loodud Kurna Park.

IKEA kõrval asuv Kurna Park on rajatud kaubanduspargi (inglise keeles *retail park*) kontseptsiooni alusel, mis tekkis USA-s ning selle eripäraks on, et

kõik kauplused on eraldi sissepääsuga ehk sisse saab astuda otse õuest.

Ligi 20 000 m² pinnaga Kurna Pargis on esindatud Selver, Decathlon, Sportland, Nike, BabyCity/ToyCity, Pepco, Takko, Sinsay, Alandeko, PetCity, Apotheke, Ramirent ning Riketsi lillepood.

Kauplused on avatud E-R kell 10.00–21.00 ning L-P 10.00–20.00.

Kurna Pargi arhitektuurilahenduse lõi Ühendkuningriigi arhitektuuribüroo TP Bennet koos Arhitektuurinurk OÜ ja arhitekt Veiko Teiniga Eestist.

Peetri Skatepargis toimus võistlus rula, BMX- ja tõukeratastele

KASPAR PEEK
ÜRITUSE KORRALDAJA

11. augustil leidis esmakordselt peale Peetri uue pargi avamist aset võistlus Peetri Skatepargis. Hoolimata lühikesest avalikustamise perioodist oli üritus menukas. Võistlejaid tuli üle Eesti erinevate klasside peale kokku rohkem kui 60 ning pealtvaatajaid üle 200.

Võistlus toimus kolmel alal: rula, BMX- ja tõukeratas. Kui rula ja BMX-i võistlusklasse oli üks, siis tõukerattal toimus võistlus kolmes klassis – tüdrukud, poisid kuni 13 eluaastat ning

poisid üle 13 aasta. Kuigi võistlejaid tuli kokku üle Eesti, oli kõikides klassides tugevalt esindatud kohalik Rae vald. Hoolimata mitme professionaali osavõtust, õnnestus kohalikel poodiumile tulla kõikides tõuksiklassides.

Ürituse aitas eriliseks teha sõitjate seas populaarne Keerdtrepp ehk Mikael Parman, kes ergutas nii võistlejaid kui pealtvaatajaid. Veel enam motiveeris kohtunikutoolis olev Roomet Säälük kõigil endast maksimumi andma. Tege mist on ühe maailma parima tõukerattasõitjaga, kellel oli noortele jagada ka mitmeid näpunäiteid, kuidas oma ka-

vasse lisada varieeruvamaid elemente ja seeläbi punktilisa teenida.

Kõige suurem tänu läheb ilmataadile, kes meid hoolimata nädala alguse prognoosidest ilusa ilmaga premeeris. Erilised tänud Mikael Parman, Roomet Säälük ja Talis Viirpalu suurepärase laengu eest, mis osalejaid väga motiveeris. Samuti suur tänu sponsoritele, ilma kelleta poleks üritus saanud toimuma: Trikiratas, Hagen Bikes, Väraska Originaal, Iconprint OÜ, Keerdtrepp ja Simple Session. Järgmisel aastal naaseb üritus kindlasti ja loodame, et veelgi suuremalt.

TULEMUSED:

● Rula

- I Johannes Teder
- II Madis Heidemaa
- III Jarmo Kangro

● BMX

- I Ron Artur Kork
- II Ken Klein
- III Chris Patrick Tilk

● Tõuks tüdrukud

- I Karolin Peek (Rae vald)

● Tõuks kuni 13 poisid

- I Lukas Jair (Rae vald)
- II Jaak Erik Laiksoo (Rae vald)
- III Bennet Toodo (Rae vald)

● Tõuks 13 ja vanemad

- I Max Tihhomirov
- II Alex Sääsk
- III Aleksandr Levitski (Rae vald)

Kuni 13-aastaste noormeeste tõukerataste esikolmik.

Rae vald saab uue abivallavanema

Rae vald saab arendus- ja halduse valdkonnas uue abivallavanema. Seni abivallavanema ülesandeid täitnud **Tanel Tammela** lahkub omal soovil ametist 19. septembril ning suundub erasektorisse.

Tanel Tammela asus abivallavanemaks 2020. aastal. „Kolm aastat Rae abivallavanemana on andnud mulle hindamatu kogemuse. Rae vald on Eesti kõige kiiremini arenev omavalitsus ning mul on olnud rõõm sellele kaasa aidata. Soovin jätkata panustamist valla arengusse ning edaspidi annan oma panuse Rae Vallavolikogu liikmena.”

„Olen Tanelile tänulik tehtud töö eest. Tema juhtimisel on Rae valda kerkinud mitu lasteaeda, peagi on valmimas uus spordihoone ning lugematul hulgal teid ja tehnovõrke. Koostöö on see, mis viib omavalitsust edasi ning saan öelda, et meie koostöö on olnud tugev ja ühteoidev,” sõnas vallavanem **Madis Sarik**. „Ellu on viidud mitmeid projekte, mida Rae vald siiani ei olnud teinud. Näiteks Järveküla piirkonda jõudis läbi optilise kaabli kiire internetiühendus, koostöös Tallinna Ülikooliga loodi kohaliku valitsemise mikrokraad ning sügisel toimub Eesti VIII omavalitsuspäev Rae vallas, seda kõike on juhtinud abivallavanem Tanel Tammela,” lisas vallavanem.

Rae abivallavanem Tanel Tammela.

Rae Vallavolikogu aseesimehe ning Reformierakonna Rae piirkonnajuhhi **Tarmo Gutmanni** sõnul on Tanel Tammela olnud oma töös väga tugev spetsialist, kellel on oskus näha suurt pilti ja vastavalt sellele on ta teinud õigeid otsuseid. „Hindan Tanelit meeskonnakaaslasena, kellega on hea arutada väga erinevatel teemadel, mis valla elu edasi viiks.”

Vallavanem esitab volikogule uueks abivallavanema kandidaadiks

hetkel Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskust (HEAK) juhtiva **Hannes Ojangu**.

Viimased viis aastat HEAK-i juhtinud Ojangu on varasemalt töötanud pangandussektoris, kus juhtis nii ettevõtetele suunatud pangateenuste väärtuspakkumiste kujundamist kui ka segmentipõhiste teenidusmodelite kujundamist. Samuti on ta üle kümne aasta panustanud teaduslinnaku Teaduspark Tehnopol välja arendamisse.

Rae vallavanem Madis Sariku sõnul on Hannes Ojangu tugev kandidaat. „Hannese kogemus ettevõtluskeskkonnas tuleb Rae vallale kindlasti kasuks, kuna valda on registreeritud ligi 4000 ettevõtet. Oleme läbi HEAK-i Ojanguga koostöös korraldanud 2022. aasta oktoobris esimese Rae ettevõtluspäeva ning tema abil loodi sel suvel Rae Ettevõtete Liit, kellest saab kindlasti vallavalitsusele tugev partner.”

Rae Vallavolikogu esimees **Tõnis Kõivu** sõnul tuleb väljastpoolt tulija vaade ja erinev kogemus kindlasti kasuks, tugevdades meeskonda ja võimendades valla suurima piirkonna Peetri huve. „Hannes on Peetri elanik alates 2007. aastast ning teab seega hästi 55% valla elanike rõõme ja muresid”, sõnas Kõiv.

Vallavalitsuse Rahandusameti uus juht

Juulikuus alustas Rae Vallavalitsuse Rahandusameti juhatajana tööd **Pille Koiduste**. Pille on pärit Lõuna-Eestist Setomaa piiri lähedalt. Pikema aja oma elust elanud ja töötanud Tartus ning viimased 6 aastat töötanud Tallinnas ja elanud Kose vallas. Pille omab finantsjuhtimises magistrikraadi. Töötanud on nii era- kui ka avalikus sektoris finantsvaldkonnas.

Pildil: Rahandusameti juhataja Pille Koiduste.

RAE VALLAVALITSUS teatab:

Detailplaneeringute vastuvõtmistest ja avalikustamistest

● (kovID DP1221 Uuesalu küla Tohvri kinnistu ja lähiala detailplaneering):

Detailplaneering on algatatud Rae Vallavalitsuse 07.02.2023 korraldusega nr 279 ning vastu võetud Rae Vallavalitsuse 25.07.2023 korraldusega nr 1492. Planeeritav ala asub Uuesalu külas. Juurdepääs krundile on avalikult kasutatavalt Metssea/Hirve teelt. Planeeringuala moodustab Tohvri katastriüksus (katastritunnus 65301:001:1292, suurusega 53400 m²). Lähialana kaasatakse planeeringusse maa-ala, mis on vajalik teede- ja tehnovõrkude planeerimiseks. Planeeringuala suurus on ligikaudu 5,3 ha.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on osaline maakasutuse sihtotstarbe muutmine, moodustada üks maatulundusmaa sihtotstarbeline krunt ja üks elamumaa sihtotstarbega krunt ning määrata ehitusõigus ning hoonestustingimused, lahendada juurdepääsud, tehnovõrkudega varustamine ning haljastus. Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 28.08.23-10.09.23 Rae Vallavalitsuses (Aruküla tee 9, Jüri alevik) ja valla veebilehel www.rae.ee. Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada detailplaneeringu kohta arvamust. Arvamused palume saata hiljemalt 10.09.2023 elektrooniliselt aadressile info@rae.ee või postiga aadressile Aruküla tee 9, Jüri alevik, Rae vald, Harju maakond, 75301. Arvamusi saab esitada ka läbi iseteeninduse <https://iseteenindus.rae.ee/> valides taotluse vormi „Avalikustamisel olevale detailplaneeringule ettepaneku esitamine“. Detailplaneeringu materjalidega tutvuda elektrooniliselt aadressil <https://map.rae.ee/dp/>

DP1221/Avalik_valjapanek/. Küsimused ja täiendav info: Aili Tammaru, aili.tammaru@rae.ee, 605 6767.

Detailplaneeringute avalike arutelude tulemused:

● Oruvälja kinnistu ja lähiala detailplaneering (kovID DP1033)

Oruvälja kinnistu ja lähiala detailplaneeringu avalik arutelu toimus 09.08.2023 Rae kultuurikeskuses. Avalikul arutelul osales kokku 13 isikut, sh detailplaneeringust huvitatud isiku ja Rae Vallavalitsuse esindajad ning arvamusi esitanud isikud. Detailplaneeringu koostamise korraldaja tutvustas avalikul arutelul detailplaneeringu lahendust, andis ülevaate menetluse seisust, tutvustas avaliku väljapaneku kestel esitatud kirjalikke arvamusi ja valla seisukohti ning põhjendas detailplaneeringu koostamisel valitud lahendusi. Samuti vastas muudele detailplaneeringut käsitlevatele küsimustele. Avaliku arutelu tulemusel ei loobunud avaliku väljapaneku ajal esitatud arvamustest. Arutelul lepiti kokku detailplaneeringu materjalide esitamises heakskiitmiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile. Küsimused ja täiendav info: Aili Tammaru, aili.tammaru@rae.ee, 605 6767.

● Suuresta küla Kännu kinnistu ja lähiala detailplaneering (kovID DP1156)

Suuresta küla Kännu kinnistu ja lähiala detailplaneeringu avalik arutelu toimus 21.08.2023 Rae kultuurikeskuses. Avalikul arutelul osales kokku 10 isikut, sh detailplaneeringust huvitatud isiku ja Rae Vallavalitsuse esindajad ning arvamusi esitanud isikud. Detailplaneeringu koostamise korraldaja tutvustas avalikul arutelul detailplaneeringu lahendust, andis ülevaate menetluse seisust, tutvustas avaliku väljapaneku kestel esitatud kirjalikke arvamusi ja valla seisukohti ning põhjendas detailplaneeringu koostamisel valitud lahendusi. Samuti vastas muu-

dele detailplaneeringut käsitlevatele küsimustele. Avaliku arutelu tulemusel ei loobunud avaliku väljapaneku ajal esitatud arvamustest. Arutelul lepiti kokku detailplaneeringu materjalide esitamises heakskiitmiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile. Küsimused ja täiendav info: Aili Tammaru, aili.tammaru@rae.ee, 605 6767.

● Järveküla Laasi kinnistu ja lähiala detailplaneering (kovID DP1111)

Järveküla Laasi kinnistu ja lähiala detailplaneeringu avalik arutelu toimus 22.08.2023 Rae kultuurikeskuses. Avalikul arutelul osales kokku 15 isikut, sh detailplaneeringust huvitatud isiku ja Rae Vallavalitsuse esindajad ning arvamusi esitanud isikud. Detailplaneeringu koostamise korraldaja tutvustas avalikul arutelul detailplaneeringu lahendust, andis ülevaate menetluse seisust, tutvustas avaliku väljapaneku kestel esitatud kirjalikke arvamusi ja valla seisukohti ning põhjendas detailplaneeringu koostamisel valitud lahendusi. Samuti vastas muudele detailplaneeringut käsitlevatele küsimustele. Avaliku arutelu tulemusel ei loobunud avaliku väljapaneku ajal esitatud arvamustest. Arutelul lepiti kokku detailplaneeringu materjalide esitamises heakskiitmiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile. Küsimused ja täiendav info: Aili Tammaru, aili.tammaru@rae.ee, 605 6767.

● Järveküla Andrese tee 9 kinnistu ja lähiala detailplaneering (kovID DP1128)

Järveküla Andrese tee 9 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu avalik arutelu toimus 23.08.2023 Rae kultuurikeskuses. Avalikul arutelul osales kokku 15 isikut, sh detailplaneeringust huvitatud isiku ja Rae Vallavalitsuse esindajad ning arvamusi esitanud isikud. Detailplaneeringu koostamise korraldaja tutvustas avalikul arutelul detailplaneeringu lahendust, andis ülevaate menetluse seisust, tutvustas avaliku

väljapaneku kestel esitatud kirjalikke arvamusi ja valla seisukohti ning põhjendas detailplaneeringu koostamisel valitud lahendusi. Samuti vastas muudele detailplaneeringut käsitlevatele küsimustele. Avaliku arutelu tulemusel ei loobutud avaliku väljapaneku ajal esitatud arvamustest. Arutelul lepiti kokku detailplaneeringu materjalide esitamises heakskiitmiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile. Küsimused ja täiendav info: Aili Tammaru, aili.tammaru@rae.ee, 605 6767.

Detailplaneeringu kehtestamisest:

● Jüri alevik Tõrukese lasteaia detailplaneering (koviD DP1244)

Detailplaneering on kehtestatud 15.08.2023 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1641.

Planeeritav ala asub Jüri aleviku keskosas. Planeeringuala täpne asukoht on esitatud joonisel AS-01 Asukohaskeem. Planeeringuala moodustab: Tammiku tee 4; Laste tn 4; Laste tänav L3; Laste tänav L1. Planeeringuala suurus on 1,2 ha.

Detailplaneeringu eesmärk on Tammiku tee 4, Laste tn 4 ja osa Laste tänav L3 ning Laste tänav L1 kinnistutest moodustada üks ühiskondlike ehitiste maa sihtotstarbega krunt. Olemasolev lasteaed on ette nähtud lammutada ning selle asemele ehitada uus tänapäeval nõuetekohane hoone. Määratakse ehitusõigus ja hoonestustingimused uue lasteaia rajamiseks, lahendatakse juurdepääs ja tehnovõrkudega varustamine ning haljastus.

Planeeringuga kaasnevatest mõjudest on võimalik lugeda pikemalt detailplaneeringu seletuskirja peatükist 7.

Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

● Rae küla Raeküla tee äärsel elamumaa ning kooli detailplaneering (koviD DP1052)

Detailplaneering on kehtestatud

15.08.2023 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1640.

Planeeritav ala asub Rae külas, Raeküla tee, Kivinuki tee ja Graniidi tee vahelisel alal. Planeeringuala moodustab: Maarjanurme kinnistut; Kivinuki tee 36 kinnistut; Suur-Klaokse kinnistut ning lähiala. Planeeringuala suurus on 11,7 ha.

Detailplaneeringu lahendus on alale tervikliku linnalise asumi loomine, mis hõlmab uut elamuala ja piirkonna koolimaja krundi loomist. Kergliiklusteede võrgustiku, Kivinuki tee ja Graniidi tee ning Kivinuki tee ja Raeküla tee vaheliste ühenduste ja piirkonna sisemise tänavavõrgu rajamist ning määrata ehitus- ja hoonestustingimused, juurdepääsud, tehnovõrgud ja haljastus.

Planeeringuga kaasnevatest mõjudest on võimalik lugeda pikemalt detailplaneeringu seletuskirja peatükist 3.13.

Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

● Lagedi alevik Jüri tee 4b kinnistu ja lähiala detailplaneering (koviD DP1158)

Detailplaneering on kehtestatud 22.08.2023 Rae Vallavalitsuse korraldusega nr 1670.

Planeeritav ala asub Lagedi alevikus, Kalmari tee, Tallinn-Tapa raudtee ja 11112 Lagedi-Jüri tee vahelisel alal. Planeeringuala suurus on 0,7 ha.

Detailplaneeringu eesmärk on olemasolev maatulundusmaa sihtotstarbega kinnistu jagatud kolmeks elamumaa sihtotstarbega krundiks ja üheks transpordimaa sihtotstarbega krundiks ning määrata ehitus- ja hoonestustingimused, juurdepääsud, tehnovõrgud ja haljastus.

Detailplaneering ei sisalda üldplaneeringu põhilahenduse muutmise ettepanekut.

Täiendavalt on üld- ja detailplaneeringutega seotud materjalidega võimalik tutvuda <http://map.rae.ee/>.

Osale loov- ja kunstiteraapias oma heaolu toetamiseks!

Projekt „Teadlik elanik, õnnelik lapsevanem, rõõmus laps“ raames pakub Rae Vallavalitsus kuni selle aasta lõpuni igas vanuses Rae valla elanikele loov- ja kunstiteraapia teenust psühhosotsiaalse heaolu toetamiseks. Teenused on avatud nii lastele kui ka täiskasvanutele, kes tunnevad, et vajavad toetust igapäevaelus toimetulekuks.

Teenusele saab registreeruda otse teenuseosutaja juures, suunamiskirja selleks vaja ei ole. Rae valla sissekirjutusega inimesele on teenus kuni viis korda tasuta, erandjuhtudel ja teenuseosutaja poolt põhjendatult võimaldatakse kokkuleppel Rae Vallavalitsuse lastekaitse spetsialistiga suurem arv tasuta kordi.

Projekt raames osutavad Rae valla elanikele teenust:

● Kompass IT OÜ, www.raepsyhholoog.ee, e-post tatjana.mandla@gmail.com, telefon 503 7601 (Kompass IT OÜ osutab teenust ka täisealistele Rae valla elanikele);

● OÜ Looverta, e-post kaskanu9@gmail.com, telefon 5884 3892;

● Perede ja Laste Nõuandekeskus, www.perenou.ee, telefon 504 2406.

Teenust pakutakse mugavates, kliendisõbralikes ruumides nii Rae valla territooriumil (Rae Sotsiaalkeskus) kui ka Tallinnas.

Lisainfo: lastekaitse peaspetsialist Natalja Grusdam, natalja.grusdam@rae.ee, 5560 7902.

Tunnustame Rae valla parimaid haridustöötajaid!

Kõigil on võimalus märgata, tunnustada ja esitada silmapaistnud õpetajaid ning teisi hariduse edendajaid kuni 15. septembrini Rae valla haridustöötajate tunnustamise lehel, mis asub aadressil opetaja.rae.ee.

Parimate haridustöötajate tunnustamine toimub 5. oktoobril Rae valla õpetajate pidulikul vastuvõtul.

Mis on järelevalve ja milleks on seda vaja?

Viimasel ajal on järelevalvega seotud teemad saanud kajastust sotsiaalmeedias ning võib öelda, et sellega seoses on tekkinud arusaamatusi. Järelevalve on üks oluline osa avalikust haldusest ning ilmselgelt on meie elanikel tekkinud selle osas küsimusi.

Mis on järelevalve?

Järelevalvet on mitut liiki - teenistuslik järelevalve, riiklik järelevalve, haldusesisene järelevalve. Kõiki neid liike seob üks peamine joon: seadusega on pandud paika, et keegi teeb järelevalvet teise üle ehk üks kontrollib teise tegevuse vastavust õigusaktidele. Järelevalve sisu ja järelevalvajate rollid on õigusaktidega küllaltki selgelt määratud, mistõttu ei saa see olla juhuslik.

Järelevalve liigid ja eesmärgid

Teenistuslik järelevalve toimub üldiselt tööandja poolt teenistuja (ehk ametniku) või kõrgemalseisva asutuse poolt allasutuse suhtes. See järelevalve on spetsiaalselt ellu kutsutud selleks, et tuvastada, kas ametniku või asutuse tegevus on olnud seadusega kooskõlas. Selline järelevalve ei puutu otseselt kokku avalikkusega, kuid selle käigus tuvastatud andmed on alati avalikud.

Haldusesisene järelevalve sarnaneb veidi teenistusliku järelevalvega ehk toimub üldjuhul asutuste vahel. Sellise suhte olemasolu eelduseks on seadus (vallavalitsus ja volikogu) või haldusleping. Ka selle järelevalve korral on rollid ja pädevused seadusega või halduslepinguga piiritletud ja üldiselt avalikkust otseselt ei puuduta.

Tavalist inimest puudutab kõige enam riiklik järelevalve. Korrakaitse-seadus on õigusakt, mis sätestab riikliku järelevalve peamised eesmärgid ning selle kohta käivad üldised reeglid, lisaks võib reegleid olla ka konkreetsetes valdkonda reguleerivates õigusaktides (nt ehitusseadustik).

Riiklik järelevalve on korrakaitseorgani tegevus eesmärgiga ennetada ohtu, selgitada see välja ja tõrjuda või kõrvaldada korrariikkumine. Oht on

selline seisund, kus keegi võib potentsiaalselt kehtivaid nõudeid rikkuda ning kui nõuete rikkumine on juba aset leidnud, on korrakaitseorgan kohustatud võtma kasutusele kõik meetmed, et taastada normaalne õiguskord. Siit koorub välja ka see, miks järelevalve on vaja - järelevalvega ennetatakse rikkumisi ja rikkumiste tuvastamisel on eesmärgiks rikkumise lõpetamine ning endise õigusliku olukorra taastamine. Iga rikkumine toob endaga kaasa kellegi õiguste riive, isegi siis, kui keegi ei ole otseselt rikkumise peale kaebust esitanud.

Rõhutamist vajab, et riiklik järelevalve on haldusorgani kohustus ning seetõttu on vallavalitsusel kohustus rikkumisi menetleda.

Järelevalve läbiviimine

Järelevalvet viiakse läbi üldiselt kahel ajendil ehk kas vallavalitsus on saanud rikkumise kohta teate või on rikkumine tuvastatud muul viisil. Näiteks võib juhtuda, et ühe järelevalveasja raames tuvastatakse, et ka keegi teine on mingit nõuet rikkunud, või on järelevalveametnik, liikudes vallas ringi, avastanud mingi ebakõla (nt vabalt ringi jooksva koera).

Järelevalve alustamise kohta võib saata teavituse isikule, kellega seoses see on alustatud. Kindlasti palutakse aga isikult varem või hiljem peale asjaolude täpsustamist selgitusi rikkumise asjaolude kohta. Mõningatel juhtudel võib selguda, et järelevalve läbiviimiseks põhjus üldsegi puudub, mistõttu ongi peale võimaliku rikkumise tuvastamist nõ asjaolude tuvastamise faas. Kui täpsustamise käigus selgub, et võimalik rikkumine võib olla aset leidnud, algab järelevalve ning siis järgnevad järelevalvetoimingud.

Järelevalvetoimingud on:

- paikvaatlus, mille käigus kontrollitakse kinnistuid, hooneid, teelõike;
- selgituste küsimine seotud isikutelt (nt ehitise või maa omanikult);
- andmete kogumine registritest;
- järelepärimiste tegemine teistele isikutele asjaolude tuvastamiseks või täpsustamiseks;

- ettekirjutuse tegema korrariikkumise lõpetamiseks;
- vääртеomenetlus, kuid rikkumine on väärtegu.

Peale toimingute tegemist või ka nende ajal küsitakse selgitusi nii sellelt isikult, kes võimaliku rikkumise toime pani, kui ka nendelt, kellel võib rikkumise kohta olla teavet. Seega tuleb valmis olla, et järelevalveametnik pöördub teie poole küsimusega, mida teie konkreetset asjast teate. Kõige selle eesmärk on rikkumine tuvastada ning viia läbi õiglane järelevalve. On juhtunud, et naaber kaebab naabri peale ilmaasjata, mistõttu peab järelevalveametnik kontrollima kõiki asjaolusid.

Seetõttu palume kõigil olla järelevalveametnike suhtes mõistvad ning anda ausaid ning selgeid vastuseid nende esitatud küsimustele. Niisamuti tuleb mees pidada, et kui järelevalve käigus leitakse, et rikkumist ei ole olnud või et rikkumise kõrvaldamine ei ole enam seadusest tulenevalt võimalik (nt elamu lammutamine), siis tuleb sellist otsust aktsepteerida ning mittenõustumise korral on igal isikul õigus pöörduda ka kohtu poole.

Järelevalve läbiviijad

Järelevalvet viivad läbi selleks volitatud Rae Vallavalitsuse ametnikud. Kui teie kinnistule või selle lähedusse saabub järelevalveametnik, siis on teil kohustus tema tegevust mitte takistada. Igal isikul on seadusest tulenev õigus samas küsida järelevalveametnikult, mis toimingut ta parajasti teeb ning sellel, kelle kohta toimingut tehakse, on õigus ka küsida, mis eesmärgil. Kõrvalisele isikule ei tohi järelevalveametnik järelevalve sisu avaldada, kuid ta saab selgitada, mis järelevalvet läbi viiakse.

Rae Vallavalitsuses töötavad järelevalvespetsialistid, kelle ülesandeks on teha järelevalvet ehituse, reklaami, keskkonna ja teede osas. Neid ülesandeid täited kontrollivad ametnikud õigusaktide nõuete täitmist ning kui on tuvastatud rikkumine, siis selle dokumenteerimine ja menetlemine.

2022. aasta novembris avati Rae vallas Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa maanteel asuv Rail Baltica trassi ületav Assaku paarisviadukt.
FOTO: MIHKEL NOTTA

Rail Baltica Rae vallas

RAIL BALTIC ESTONIA

Rail Baltica on Eestit, Lätit ja Leedut ühendav kaasaegne, kiire ja ohutu elektri jõul toimiv raudteeühendus. Euroopale omase, 1435-millimeetrise rööpmelaiuse ja kahe rööppaariaga tee kulgeb Tallinnast Riia kaudu Leedu-Poola piirini, ühildudes sealt edasi Euroopa raudteevõrgustikuga. Laiema koridorina hõlmab Rail Baltica põhjast Skandinaaviat ja lõunast Poolat ning Lääne-Euroopat.

Rail Baltica läbib Rae valda

Rae valda läbiv trass saab alguse Ülemiste rahvusvahelisest reisiterminalist, kulgedes piki Lagedi tee äärt ning suundudes enne Tallinna ringteed lõuna poole. Sealst edasi läbib trass Soodevahes Rae raba ning ületab Vaskjala-Ülemiste kanali ja Rae tee. Edasi suundub trass üsna sirgjoonelisel kuni 8 meetrises süvendis Uuesalu küla suunas, ristudes oma teekonnal Rae rohesilla, Põrguvälja tee, Tallinna-Tartu maantee, Põdra tee ning Kurna ojaga. Uuesalu külast möödudes võtab trass suuna lõuna poole, möödudes Kangru küla põhjaküljest. Rae vallas on Rail Baltica trassil sõitvate rongide peatuspunktiks Assaku. Assaku peatusest saab tulevikus rongiga kiirelt nii Tallinna linna kui ka lähivaldadesse Kiili (Luige peatus) ja Saku valda (Saku ja Kurtna peatus).

Tänaseks on Rae vallas valmis Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa maanteel asuv Rail Baltica trassi ületav Assaku paarisviadukt. Ehitustööde ettevalmistus toimub Järveküla-Jüri teel asuval Põrguvälja tee maanteeviaduktile. Põrguvälja viadukti lähipiirkonnast on omandatud kõik viadukti ja sellega seonduva ehituseks vajalikud maaüksused. Viadukti ehitustööde tähtaeg on 2024. aasta lõpp. Lisaks on hetkel ehitushankes AS Elveso tehnovõrkude viadukt, mis rajatakse Põrguvälja viadukti kõrvale. Ehitushanke ettevalmistamisel on teisele poole Assaku viadukti rajatav Rukki tee maanteeviadukt.

Täpne ajakava selgub järgmisel aastal

Enne ehitustööde algust teavitatakse kohalikku omavalitsust ja elanikke tööde alustamisest. Samuti pannakse aegsasti üles teede sulgemisi ning ümberehitustöid puudutavad infotahvlid koos liikluse ümbersuunamist tähistavate suunaviitadega. Täpsem ajakavad selguvad pärast ehituslepingute sõlmimist 2024. aasta lõpus, mil on planeeritud sõlmida ehitusleping muldkeha ehituseks. Muldkeha ehitustööd toimuvad kuni 2028. aastani, millele järgneb raudtee pealisehitus orienteeruvalt koos katsetustega aastani 2030.

KOMMENTAAR

ANNA ÕUEKALLAS
RAE ABIVALLAVANEM

Seoses Rail Baltica läbimisega Rae valda on Rae Vallavalitsusel samuti oma roll trassi realiseerumiseks. Menetletud on Rail Baltica Ülemiste veeremidepoo detailplaneering, ehitusloa menetluse osas tehakse hetkel koostööd nii Rail Baltic Estonia kui ka projekterimisbüroo Nord Projektiga.

Algatatud on Assaku peatuse detailplaneering, mille lahenduse osas tuleb arvestada ka Rae valla ühistranspordi koridoriga ning näha ette erinevate transpordiliikide peatumise võimalusi, et pakkuda Rae valla elanikele parimaid liikumisvõimalusi.

Trassi ehitamiseks tuleb riigil omandada Rae vallas 237 katastriüksust pindalaga 215 ha. Maade omandamise protsessi viib läbi Maa-amet. Rae Vallavalitsuse ülesandeks protsessis on anda omapoolne seisukoht omandatavate maade osas. Kui võrd trassi alla jäävate maade omandamine võib toimuda ka samaväärse katastriüksuse vahetamise läbi, tuleb anda ka seisukohti potentsiaalsete vahetatavate katastriüksuste kohta. Uute katastriüksuste moodustamiseks tuleb meil kooskõlastada katastriplaanid ja anda haldusakt nende vormistamiseks. Rail Baltica ehitamiseks on vajalik riigil omandada ka Rae vallale kuuluvaid katastriüksusi. 01.08.2023 seisuga on 19-nest katastriüksusest omandatud 4. Seega on Rail Baltica trassi ehitamiseks vajalike eeltööde osas Rae vallavalitsuses tõised ajad.

Rae Vallavolikogu augustikuu istung

Rae Vallavolikogu istung toimus 22. augustil Jüris. Istungi algul andis päevakajalistest teemadest ülevaate vallavanem Madis Sarik. Abivallavanem Tanel Tammela andis teada, et plaan on esitada avaldus tagasiastumiseks alates 19.09.2023 ning tegi tagasivaate kolmele aastale abivallavanemana. Rae abivallavanem Bärbel Salumäe tegi ülevaate Rae valla lasteaiakohtadest. Rae Vallavalitsuse

Rahandusameti juhataja Pille Koiduste andis ülevaate Rae valla 2023. aasta kuue kuu majandustegevusest. Rae valla valimiskomisjoni 22.08.2023 otsusega nr 18 on peatatud Tairi Tikko volitused Rae Vallavolikogu liikmena kuni 31.12.2023 ja määratud Rae Vallavolikogu asendusliikmeks Eduard Erkki Laur.

Volikogu istungil vastu võetud otsused:

- Võeti vastu otsus nr 95 „Juhtme 23a kinnistu rendilepingu pikendamise“.
- Võeti vastu otsus nr 96 „Uesalu külas Sepasalu kinnistule arendustegevuseks loa andmisest keeldumine“.
- Võeti vastu otsus nr 97 „Revisjoni komisjoni 2023–2024. aasta tööplaan“.

Istungi protokolliga on võimalik tutvuda kohaliku omavalitsuse istungite infosüsteemi lehel www.volis.ee.

Meeldetuletus koeraomanikele: koerad ei tohi avalikus kohas jalutusrihmata viibida!

Rae Vallavalitsuseni jõuab pidevalt teateid loomapidajatest, kes avalikus kohas koera jalutades lemmikut rihma otsas ei hoi. Sellised koerad võivad häirida ja ohustada nii inimesi kui ka teisi loomi, samuti võivad nad ise ohtu sattuda. Rae valla koerte ja kasside pidamise eeskirja järgi peab koeraga avalikus kohas

liikudes olema loom jalutusrihma otsas või kandmisvahendis. Käitumiselt ohtlik koer peab lisaks kandma suukorvi ning olema loomapidaja eriti tõhusa järelevalve all. Eeskirja rikkumise korral on ette nähtud ettekirjutus ning vajadusel määrab vallavalitsus loomapidajale ka sunniraha.

Samuti tuleb Rae Vallavalitsus

meelde, et lemmikloomi ei tohi omapead jalutama lasta. Eeskirja kohaselt on lemmikloomi lubatud pidada vaid loomaomanikule kuuluvas või tema valduses olevas ehitises või piiratud territooriumil ning välistatud peab olema looma omal tahtel kodust välja pääsemine. Nõue kehtib ka kassidele.

**LAGEDI ALEVIKU
ÜLDKOOSOLEK**

27. SEPTEMBER 2023

**LAGEDI KOOL
KELL 18.00**

- 2022–2023 tegevused
- 2024 aasta plaanid
- Vallavalitsuse esindaja
- Kohapeal algatatud küsimused

Ühistranspordi sõiduplaanid

Alates 01.09.2023 muutusid Harju maakonnaliini- ja Rae valla siseliinibusside sõiduplaanid. Uusi sõiduplaane näeb Rae valla kodulehelt www.rae.ee, peatus.ee lehelt ning bussipeatustes.

Memme-Taadi klubi kutsub!

Rae valla Memme-Taadi klubi uue hooaja avamine Rae Kultuurikeskuses toimub 17. septembril kell 14.00. See saab olema üks eriliselt meeleolukas päev, täis suurepärasest muusikast ja sõprade seltskonnast. Esineb Jana Einpaul, kelle virtuoosne esitus pakub unustamatuid muusikalisi hetki.

Tulge veetke koos meiega mõnus pühapäevane päev, jagage häid hetki ja looge uusi mälestusi! Sissepääs prii.

Maailmakoristuspäev kutsub koristama kodukanti, kalmistuid ja randu

LAURA VADAM

Kuus aastat tagasi eestlaste eestvedamisel ellu kutsutud üleilmne maailmakoristuspäev tuletab meelde, et mitte ükski mure ei leia vastust üleöö. Keskkonnateadlikkus, sealhulgas teadmine tarbimisest ning prügimajandusest, on ühiskonnas aastatega kasvanud, kuid probleem on endiselt lahendusjärgus.

Mullu võttis kodanikualgatusest osa ligi 50 000 eestlast ja 14,5 miljon inimest üle ilma. „Oleme kaasanud inimesi lasteaiast ülikoolini, ettevõtteid ja kogukondi. Maailmakoristuspäev on eelkõige ennetustöö,“ märgib Eesti aktsiooni eestvedaja

Elike Saviorg, kelle jutu järgi on siiani umbes 90% Eesti kõikidest koristajatest moodustanud lapsed ja noored.

Tänavusel maailmakoristuspäeval 16. septembril on kõik eestimaalased oodatud taas koristama. Koristust saab läbi viia nii üksi kui ka väikese või suurema seltskonnaga, kaasates tegevusse kasvõi terve kogukonna ja sõpruseltsi. Suuremaid avalikke koristusi on kõigil võimalik ka maailmakoristuse kodulehel maailmakoristus.ee registreerida, kutsumaks sekka rohkem huvilisi.

FOTO: SIIM LÕVI

Toremaid märkamisi!

Rae valla ettevõtte Smarten Logistics kutsub inimesi tööle uudsel ja lõbusal viisil.

Lenne Sulgpallikeskuses saab vajalikud oskused igaüks!

16 sulgpalliväljakuga Lenne Sulgpallikeskusesse on oodatud treeningutele, harjutama, võistlustele ning firmaüritusi korraldama kõik sulgpallihuvilised.

Lenne Sulgpallikeskuse juhi Kristo Kasela sõnul on huvilised oodatud nii üksi kui grupina. „Paljud arvavad, et oleme avatud ainult grupitreeninguteks ning võistlusteks, kuid tegelikult sai keskus loodud kõikide sulgpallihuviliste jaoks uute võimaluste avardamiseks.”

Lisaks rühmatreeningutele on meil võimalik oma mänguoskusi lihvida eratreeningutes, tehes seda üksi, kahekesi või neljakesi paaris-mängu õppides.

Oodatud on nii lapsed kui täiskasvanud. Broneerimiseks on avatud veebis mugav e-lahendus, kust on näha vabad ajad.

Samuti on oodatud väljakut rentima ettevõtjad, kes soovivad oma töötajatele või koostööpartneritele pakkuda võimalust sportlikuks sündmuseks.

„Meilt saab rentida ka varustust ning omalt poolt anname üritusele treeneri, kes algajatele põhitõed selgeks teeb. Sulgpall on võrratu ning enamik, kes seda juba korra on proovinud, soovivad kindlasti tagasi tulla. Õnneks on Eestis selle spordiala harjutamiseks aina paremad võimalused,” sõnas Kasela.

Lenne Sulgpallikeskus on avatud esmaspäevast reedeni kell 07.30-22.00 ning nädalavahetusel kell 09.00-21.00.

Väljakute broneerimine: <https://lennesulgpall.ee/broneeri-valjak/>

Info täiskasvanute treeningute kohta: www.sulgpalliklubi.ee

Raul Musta Sulgpallikool ootab lapsi trenni

Lenne Sulgpallikeskuses tegutsev Raul Musta Sulgpallikool pakub treeninguid 4-19-aastastele lastele. Noorimad lapsed käivad öhtuti minisulgpalli treeningutel ja juba natuke suurematele toimuvad treeningud alates kell 14.30. Keskuse 16 väljakul treenib hetkel nelja tiptasemel treeneri juhendamisel ligi 250 noort. „Julgen väita, et Eestis pole mitte üheski teises kohas nii häid treeningtingimusi sulgpalli mängimiseks, kui seda on Lenne Sulgpallikeskuses,” kiidab keskust Raul Must.

Raul Musta Sulgpallikool on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis, mis võimaldab lapsevanemal maksitud treeningtasudelt tulumaks tagasi saada. Lisaks on võimalik taotleda Rae valla sporditoetust. Rohkem infot: raulmust.ee.

REGISTREERI ENDSPORT@V6SUKE.EDU.EE

PERESPORDISARI

JÜRILOPPET

30. SEPTEMBER
START AVATUD:
10.00-11.30

DUATLON:
JALGRATTASÕIT
700M
JOOKSURADA
300M

FINIS

**ÜRITUS ON SUUNITLUSEGA KUNI 10. ELUAASTAT
TULE KOGU PEREGA!
PS: HAARA KAASA OMA TOIDUNÕUD!**

RAE
VALD

☆ euronics

VÕSUKESE
LASTEAED

1Partner

Müüd kinnisvara?
Meie aitame.

1PARTNER.EE

Angela Virak
5664 0991

Ville Värk
513 2422

VÕTA MEIEGA ÜHENDUST:

INFO@ARBORGREEN.EE
+372 53784619

- ✓ OHTLIKE PUUDE RAIE
- ✓ PUUDE JA PÕÖSASTE LÕIKUS
- ✓ HEKKIDE LÕIKUS
- ✓ KÄNDUDE FREESIMINE
- ✓ VILJAPUUDE LÕIKUS
- ✓ KRUNTIDE PUHASTAMINE VÕSAST

WWW.ARBORGREEN.EE

BILANSIVÕIMELINE RAAMATUPIDAJA OTSIB LISATÖÖD

jooksev raamatupidamine

majandusaasta aruanded

palgaarvestus

maksudeklaratsioonid

Korrastan ka eelnevaid perioode.

Võta julgelt ühendust!
5258745

RM

RAE MEISTRID

EHITUS JA MÜÜRITÖÖD.
raemeistrid@gmail.com

tehnoülevaatus

BRONEERI:
abctehno.ee

abctehno

Peetri ülevaatuspunkt: Vana-Tartu mnt 74
Avatud E-R 9-19, L 10-15
Telefon: 6 998 606
E-post: peetri@abctehno.ee

PEETRI ILUSTUUDIO OTSIB JUUKSURIT

ALLIKA TEE 7, PEETRI

OMALT POOLT PAKUME:

- PAINDLIKKU TÖÖGRAAFIKUT
- VÕIMALUST TÖÖTADA NII % KUI PÄEVARENDI ALUSEL
- ONLINE BRONEERIMISSÜSTEEMI
- LIGIPÄÄSU SALONGILE 24/7
- TASUTA PARKIMIST

ROHKEM INFOT PEETRIILUSTUUDIO@GMAIL.COM
VÕI +372 53057900

EVERAUS

MINILAOD

2-7.5
m²

- ✓ kontaktivaba
- ✓ 24/7 avatud
- ✓ soe ja turvaline
- ✓ alates 39€ kuu

TURU
PARIM
HIND

RETI TEE 5, PEETRI

everausminilaod.ee

PUHAS KOLLE
Hooldatud küttekolded
ja korstnad tagavad
Teie kodu tuleohutuse!
+372 587 71665
meil;info@puhaskolle.ee

Metsakeskus.ee
Ostame kasvavat metsa, põllumaad
ja metsakinnistuid.
Kinnistud võivad olla tehtud raietega
või asetseda piiranguvöondis.
info@metsakeskus.ee
Tel: 56 111 900

**HOONETE
SOOJUSTAMINE
PUISTEVILLAGA**

ISOVER
SAINT-GOBAIN

50 16689
WWW.PUISTEMEES.EE

TEHNOÜLEVAATUSKESKUS.EE

Uus-Ringi tee 7, Jüri
5358 9999

**Sõiduauto
alates 29.-**

**TEHNOÜLEVAATUS
KESKUS**

MEISTERVIIMISTLUS^{ee}

Korterite ja majade REMONT ja EHITUS

100% tervikliku lahendusena

Küsi hea hind

viimistlus.eu
tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee

TULE PEA
OMA PIDU
MEIE JUURES,

LASTE MÄNGUTUBA HIIREKE

Broneerides enne
31. oktoobrit 2023
saad -10% SOODUSTUST
Kood: Hiireke10

MÄNGUTUBA HIIREKE
Ehituse 6, Jüri, Rae vald
Tel +372 5343 3122
info@hiireke.ee
www.hiireke.ee

RAE INVESTEERINGUD

Teostame erinevaid üldehitus ja remonditöid, vundamendist võtmeteni, kuid heameelega teeme ka väiksemamahulisi projekte, nt. kõikvõimalikud sise- ja välisrajatised (terrassid, aiad, pergolad) jne. Võimalik realselt vaatama tulla teostatud töid.

Küsi pakkumist:
+372 56208251
raigo@raeinvesteeringute.ee
www.raeinvesteeringute.ee

8-aastane noormees otsib tugiisikut!

Tugiisik aitab sisustada lapse vaba aega ning viib kodulähedastele teenustele vahemikus kell 14.00-18.00. Asukoht Jüri.

Rae vald pakub käsunduslepingut 110 tundi kuus.

Tugiisikuks sobib ka pensionär.

Lisainfo: 56611936

Vihmaveesüsteemide ja katuseturvatoodete paigaldus

Info@vihmaveerennid.ee
Tel 527 1059

VIHMAVEERENNID
Liitevabad rennid kuni 50m

Exceptional Experience!

English for Children
#BackToSchool

Miks Helen Doron?

Minirühmad

Individuaalne
tähelepanu õpetajatelt.

Õppimisrõõm

Mängud, muusika, liikumine
ja arendavad tegevused.

Keelekümblus

Õpime inglise keelt nagu
emakeelt, keelekeskkonna abil.

Positiivne toetus

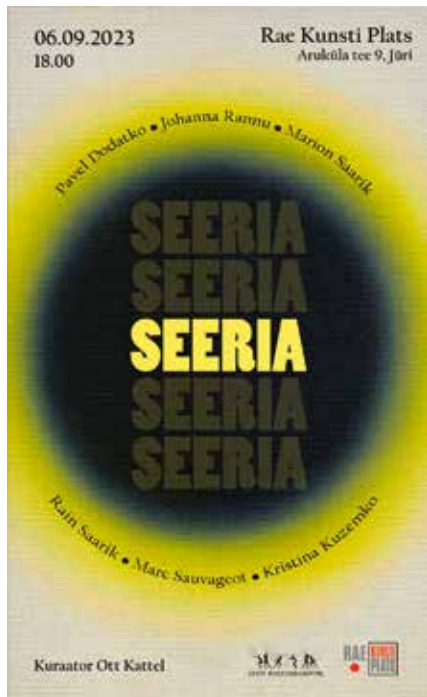
Enesekindluse areng tänu
positiivsele juhendamisele.

TASUTA
proovitud!

#HelenDoronEnglishPeetri • 55 85 028
Peetri, Uuesalu • peetri@helendoron.ee

www.helendoron.ee

Reakuulutused

- Liugused ja garderoobid. Head hinnad ja kiire tarne. #nagusulou, FB: Nagusul OÜ, nagusul@gmail.com.
- Pikaajaline kogemus õhksoojuspumpade ja konditsioneeride paigaldamises, hooldus, remont ja projekteerimine. Konsultatsioon TASUTA. Uuri lisaks www.ideaalkliima.ee või helista 5622 0993, asume Rae vallas.
- Ostan garaažiboksi Peetris, Jüris, Lagedil või selle lähikümbuses. Kõik pakkumised on teretulnud. Tel 5451 1053.
- Ostan rinnamärke, vanu postkaarte, trükiseid ja dokumente, vanaraha ning muid kollektsioneerimise esemeid. Võib pakkuda ka kasutatud tänapäevaseid raamatuid. Tel 602 0906 ja 501 1628.
- Ostan kõiki sõidukeid. Avariilisi, rikutega, vanu jne. Kohapeal vormistan auto teie nimelt ja vabanete automaksust koheselt. Pakkumised: seisevauto@gmail.com või 5618 8671. Järgi tulen puksiiriga ja tasun sulas. www.seisevauto.ee.
- 1. Korstnapühkija ja pottsepa teenused 2. Ohtlike puude langetamine 3. Viljapuude lõikamine 4. Trimmerdamine 5. Heki lõikus ja pügamine. Tel 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee.
- Pikaajaline ehituskogemusega ehitusmehed ootavad töopakumisi Harjumaal (vundamendid, tänavakivi, septikud, piirdeaiad, terrassid jne). Tel 5749 3533.
- Pakume erinevaid pinnase ja kaevetöid 8-tonnise ekskavaatoriga. Ekskavaatoril on kummiroomikud, mis säästavad pinnast. Olemas on hüdrohaamer pae lõhkumiseks. www.vaikeekskavaator.ee Tel: 563 9358.
- Ostan autosid, maastureid ja kaubikuid igas seisukorras. Lisaks romude utiliseerimine ja ARK kustutamine. Transport minu kulul. Tel 5693 2565.
- Müüme Eestis toodetud kvaliteetset puitbriketti ja pelletit. Tasuta transport. Laost võimalik osta ka väikeseid koguseid. Lao asukoht Kiili vald. Info: 5559 7572.
- Pakun muruniitmise ja trimmerdamise teenust koduaedades, ühistute ja äriühingute ümbruses. Varakevad ja hilissügisel teeme ka lehekoristus- ja võsalõikustöid. Helista ja küsi lisa - 5399 3595.
- Väikeveod kuni 2 tonni. Kohaleveoga liiv, muld, killustik, sõnnik, asfaldipuru, betoon. Tel. 509 2936.
- Ostan kasutuseta jäänud seisva sõiduki. Sõiduauto, maastur, kaubik. Võib olla rikkera, mitte sõidukorras. Võtan arvelt maha ning järgi tulen puksiiriga. Kohapeal kiire tehing ja vormistamine. Oodatud kõik pakkumised, ka nädalavahetusel. Tel 5365 4085, skampus@online.ee.

Avaldame sügavat kaastunnet
Heli perele
kauaaegse Jüri Gümnaasiumi
õpetaja

ILSE TEDRE
surma puhul

Jüri Gümnaasiumi pere

JUULIS LAHKUNUD
JURI ALEKSIŠINETS
REIN JÄRVE
RAISA IVANOVA
VALENTINA SAKS
LIINA EISATARE
AUGUSTIS LAHKUNUD
EVALD TOOMLA
STEPAN FEDORENKO
KARL PEEP PEETS
MARJU RAADIK

JUUNIS SÜNDISID

RON NOORKÕIV
MELIDE LUIK
MIA BRITTELY MÜÜR
MIA ZUBCHEVSKA
LOREE BOBROVSKI

JUULIS SÜNDISID

ANDERO ANSLANG
UKU MURU
RASMUS LINDMÄE
ERIC GRÜNTAL
MARKUS JOHANNES TÄKKER
DARIEN UTAR
ROBIN KOIT
JAKOB KANTS
ANDRES KANTS
FRANK KULLAMAA
DANILA MIRONTŠUK
HUGO KRUSAMÄGI
IDA OLIVIA KANGRO
RISETE JAASMA
NETE VEST
MILLIE VISNAPUU
KIRKE RANDPERE
SAARA KIHVA
VANESSA-LY RAHUMEEL
LIISA LUKJANOV
NORA VATSEL
ROSANNE LAANEMETS
ELIS LAAL
MARIA VESKI
THORVEN TOOMLA
ROMAN PETRENKO
DANIEL LUCAS SEIDLER
RON KAMERON KRUBERG
FRANK RJABOV
ADELIA ARTAMONOVA
KATERINA ALEKSANDROVA

Palju õnne

AUGUSTIS SÜNDISID

KEVIN VIKKOJA
JAKO TÖYRYVUO
MARLON TELLER
TRHISTEN SILLAKIVI
DOMINIC LAID
DENNIS LVOV
LUKIAN KIBA
ALEKSANDER SÖRMUS
HARLI HARIN
MARK RESHETNIKOV
NOA KAJA
GERRET LUTTER
FRANZ GREGOR LOKKO
KAREL AAS
LIAM ELLERMAA
JONAS HARAK
SAMUEL KRUSHININ
LUCA KUUSALU
KRISTOFER VIIMSALU
EMMA HANSEN
ISABELLA HEERO
ELORE SILLASTE
ANETTE PUKMAN
ELSA KÜLA
UMA ALEXANDRA KASKA
EMILIA MARCUS
LUNA SEPP
LUMI JÄRVE
BRIANNA ARM
MELISSA RÕŽIKOV
MIRTEL ROSENSTEIN
HANNA KOPPEL

SEPTEMRIKUU SÜNNIPÄEVALAPSED

MEIDA MÄEVÄLI	93	ENE MEOS	81
NINA ELAGINA	93	TIIU ELJARI	81
MARTA ROOSIMÄE	92	REIN UDZO	81
ILME HIO	92	VAIKE ROOTS	81
MIHKEL-EDUARD LAUREND	92	VIRVE REIDMA	81
HELDI PUSKAR	91	REET OJASALU	80
ALEKSANDR STRIGIN	91	PAUL PALETZKY	80
PEEP KASESALU	90	ANTS SILD	80
LEMBIT UIBOPUU	90	VILLU VARES	80
ANNA KOCH	88	JOHANNES TÕNUMAA	75
ÜLO SÕBER	87	ÜLLE PEKKENEN	75
LJUBOV GORJUNOVA	87	MADIS TUUL	75
MILVI OJA	87	OLGA GUBANOVA	70
JELIZAVETA PARTS	87	MAIE SILLAMAA	70
SVETLANA GOLUBENKO	86	EHA JÄRVOJA	70
VLADIMIR DUNAEVSKY	86	REET LUST	70
TAIMI SOOSAAR	85	SIRJE SAAR	70
SOFIA PETRAKOVSKAYA	85	LAINA SUURKASK	70
MATI KIVISTIK	84	PILLE METSALU	70
TIIU KALDMÄE	84	KRISTA PERN	70
AIN IHER	84	SIRJE PAPPAL	70
TALVI ROOSAAR	84	MASOMA IBRAHIMI	65
MARE-ANN VIINA	84	REIN AKSALU	65
AADU MESILA	84	ERIKA KERMON	65
KALEV NEIVELT	84	LIIA RAHMAN	65
LAINA DOROŠENKOVA	84	TIIT RUUSMAA	65
ENNO REBANE	83	ÜLLE TIGASSON	65
GALINA DRAGUN	83	JAAN TRISNA	65
UUNO VAHL	83	NIINA NIKIFOROVA	65
MATI REIDMA	82	ERIKA LEISMANN	65
VEERA KOEL	82	ELVI RAIDMA	65
LINDA AGUR	82	ÜLLE JÕEMAA	65
LII SOOSAAR	82	TIINA TOOMET	65
DORA HATSKO	82	LIINA NORIT	65
HELLE-REET SAREVET	82	IRINA KUNDLA	65

Rae Sõnumid Rae valla ajaleht
Väljaandja: Rae Vallavalitsus, Aruküla tee 9
Peatoimetaja: Elis Merila, 5463 1686
Teostus: Meediapilt OÜ

Ajaleht ilmub üks kord kuus. Tiraaž on 9780 eksemplari ja see jagatakse postkastidesse tasuta. Kaastööd ja kuulutused palume saata hiljemalt 20. kuupäevaks koos vajalike kontaktandmetega.

Registreerimine:
indrek@raespordikeskus.ee

RAE VALLA MÄNGUDE UUS *hooaeg!*

- 30. september 2023 **Petank**, Jüri Terviserajad
- 28. oktoober 2023 **Padel**, Padel Arena
- 19. november 2023 **Keegel**, Rae Keegel
- 13. jaanuar 2024 **Indiaca**, Jüri Spordihoone
- 10. veebruar 2024 **Ammulaskmine**, Jüri Spordihoone
- 10. märts 2024 **Võistkondlik sulgpall**, Lenne Sulgpallikeskus
- 28. märts 2024 **Mälumäng**, Rae Kultuurikeskus
- 14. aprill 2024 **Discgolf**, Pihlaka talu
- 05. mai 2024 **Kanuu**, Veskitaguse küla
- 01. juuni 2024 **4x4 Rannavolle**, Rae Keegel
- 02. juuni 2024 **Rannatennis**, Rae Keegel
- 15. juuni 2024 **Kepphobuste võistlus**, Tuule Spordihoone

@raevallamangud

**RAE
SPORDIKESKUS**

Rae valla mängud